T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENİMİ SÜREÇLERİNDE UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SARA NASIR MOHAMAD İDRİS
801873014

BURSA - 2022

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENİMİ SÜREÇLERİNDE UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SARA NASIR MOHAMAD İDRİS
801873014

BURSA - 2022

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Sara Nasır MOHAMAD İDRİS

TEZ YAZIM KILAVUZU'NA UYGUNLUK ONAYI

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenimi Süreçlerinde Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi" adlı Yüksek Lisans Tezi Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan : Sara Nasır MOHAMAD İDRİS Danışman: Prof. Dr. Yunus Alyaz

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanıı
Prof. Dr. Gökhan ARI

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Sara Nasır Mohamad İdris

Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi

Enstitü : Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Anabilim Dalı : Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Bilim Dalı : Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi

Sayfa Sayısı : VII + 67

Mezuniyet Tarihi : …. / …. / 20….

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Yunus Alyaz

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENİMİ SÜREÇLERİNDE UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bursa ULUTÖMER'deki yabancı dil olarak Türkçe öğretimi etkinlikleri de salgın dönemde uzaktan eğitim yöntemiyle sürdürülmüştür. Bu yeni yöntem ve uygulamalardan Türkçe öğrenen öğrenciler ve öğreticiler de etkilenmiş ve duruma uyum sağlamaya çalışmışlardır. Bu çalışmada Bursa Uludağ Üniversitesi ULUTÖMER'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi süreçlerinde uygulanan uzaktan eğitim uygulamalarının öğrenci kazanımları, dil yetilerinin gelişimine etkisi, öğrenci tutum ve görüşleri ile uygulamanın avantajları ve dezavantajları ele alınacaktır.

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi ve öğretimi alanında uzaktan eğitim olanaklarından yararlanılmasının potansiyeli ortaya konarak alana teknik ve bilimsel katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil Öğretim, Uzaktan Eğitim, Yabancı dil, Türkçe Öğretimi.

ABSTRACT

Authors's Name and surname	: Sara Nasır Mohamad İdris
University	: Bursa Uludag Universyty
Institution	: Educational Sciences Institute
Main Branch	: Department of Turkish and Social Sciences Education
Branch	: Teaching Turkish as a Foreign Language
Degree Awarled	: Master of Arts (M.A.)
Page Number	: VII+ 67
Award Date	: : ... / ... / 20.....
Supervisor	: Prof. Dr. Yunus Alyaz

EVALUATION OF DISTANCE LEARNING ACTIVITIES IN THE PROCESS OF LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Teaching Turkish as a foreign language activities at Bursa ULUTÖMER continued with distance education method during the epidemic period. Students and instructors learning Turkish were also affected by these new methods and practices and tried to adapt to the situation. In this study, student achievements, the effect of distance education applications applied in the processes of learning Turkish as a foreign language at Bursa Uludağ University ULUTÖMER, the effects of student attitudes and opinions on the development of language skills, and the advantages and disadvantages of the application will be discussed.

The aim of this study is to provide technical and scientific contribution to the field by revealing the potential of benefiting from distance education opportunities in the field of learning and teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: Language Teaching, Distance Education, Foreign Language, Turkish Teaching.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK ..... **i**

TEZ YAZIM KILAVUZU'NA UYGUNLUK ONAYI ..... **ii**

ÖZET ..... **i**

İÇİNDEKİLER ..... **iii**

KISALTMALAR ..... **v**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **vi**

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu **9**

1.2 Araştırmanın Soruları **9**

1.3 Amaç **12**

1.4 Önem **12**

1.5 Varsayımlar **12**

1.6 Sınırlılıklar **13**

1.7 Kavramsal Çeçeve **13**

2. BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1 Araştırma Modeli **40**

2.2 Evren ve Örneklem **40**

2.3 Veri Toplama Araçları **40**

2.4 Veri Toplama Süreci **41**

2.5 Verilerin Çözümlenmesi **41**

2.6 Araştırmanın Hipotezleri **41**

3. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4. BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

KAYNAKLAR 58

EKLER 65

EK – 1 ANKET FORMU.....65

KISALTMALAR

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

AOÖÇ : Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

KOBİ : Küçük Orta Büyüklükteki İşletmeler

LMS : Learning Management Systems - Öğrenme Yönetim Sistemleri

MOOCs : Massive Open Online Courses - Kitlesel Açık Çevrimiçi Kurslar

TİKA : Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

TÖMER : Türkçe Öğretim Merkezi

YTB : Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo Sayfa

1. Türkçe Eğitimin Kullanılacak Materyaller 23

2. AOÖÇ'a göre dil öğretiminde seviyeler 28

3. Eğitim Durumuna Göre Dağılım 44

4. Türkçe Dil Seviyesine Göre Dağılım 44

5. Yaşa Göre Dağılım 44

6. Cinsiyete Göre Dağılım 45

7. Sahip olunan Donanım Durumuna Göre Dağılım 45

8. İnternet Sahip olma Durumuna Göre Dağılım 45

9. İletişim Araçlarına Sahip Olma Durumuna Göre Dağılım 45

10. Üniversite Eğitim Kalitesinin Değerlendirilmesine Göre Dağılım 46

11. İnternet Altyapısına Göre Dağılım 46

12. Açık ve uzaktan verilen derslerde sınıf ortamındaki kadar etkili midir? 46

13. Bilgisayar ve internet kullanarak ödevlerim hızlı ve kolay mıdır? 46

14. Sanal Sınıf Uygulamasında Teknik Problemlerle Karşılaşma Durumuna Göre Dağılım 47

15. ′Korona virüs salgını′ olmasaydı yine de Türkçe derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasını ister miydiniz? 47

16. Sizce uzaktan eğitim uygulamaları etkili ve verimli bir öğrenme modeli midir? 47

17. Uzaktan Türkçe Öğrenimi hakkında ne düşünüyorsunuz? 48

18. Uzaktan Eğitimin sağladığı avantajlardan birinin sürekli tekrar etmeye imkân vermesi olduğunu düşünüyor musunuz? 48

19. Sizce uzaktan Türkçe öğreniminin olumsuz yönleri nelerdir? 48

20. Uzaktan eğitim öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağlar 49

21. Sizce Uzaktan Türkçe öğreniminin olumlu yönleri nelerdir? 49

22. Uzaktan Eğitim yöntemiyle yabancı dil olarak Türkçe öğrenimini eğlenceli ve faydalı buluyor

musunuz?..... 49

1. BÖLÜM
GİRİŞ

Bu çalışmanın konusu Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi süreçlerinde bilgisayar destekli dil öğrenimi telefon ve internet gibi farklı donanımlarda çalışmak üzere geliştirilmiş uzaktan eğitim uygulamalarının derlenerek analiz edilmesi ve Türkçe öğrenenlerin bu uzaktan eğitim uygulamalarından yararlanma durumlarının ve bu uzaktan eğitim uygulamaların verimliliğine ilişki görüşlerinin değerlenmesidir.

Yabancı dil olarak öğretilen Türkçe son senelerde git gide artış göstermektedir (Durmuş, 2013). Yurt dışında açılan Yunus Emre Kültür Merkezi ve mevcut olan şubelerin Türkçe öğrenme talebini karşılayamaması bir başka açıdan birçok üniversitede açılan TÖMER'ler (Türkçe Öğretim Merkezi) vasıtasıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretilmektedir. Tarihsel potansiyelini günümüz askerî, ekonomik, siyasi ve kültürel fırsatlarıyla geliştiren Türkçeye ve Türkiye'ye karşı dünyanın farklı bölgelerinden büyük rağbet olmaktadır.

Teknoloji bilginin dağıtımında her zaman etkili bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Uzaktan eğitim uygulamaları her dönemin teknolojisiyle şekillenerek günümüze dek dört önemli aşamadan geçerek evrilmiştir. Uzaktan eğitimin ilk aşaması mektupla uzaktan eğitim uygulamasıdır. Dünyada ilk uzaktan eğitim uygulaması 1728 yılında Boston Gazetesinde "Steno Dersleri" ile başlamıştır (Demiray & İşman, 2014; Holmberg, 1995). 19. yüzyılda İsveç Üniversitesi'nde hanımlara "Mektupla Kompozisyon Dersleri" gibi İsveç, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde çeşitli uzaktan eğitim uygulamaları başlatılmıştır (Anderson & Simpson, 2012; Karahan vd., 2014). 1843 yılında University Correspondence College ve bazı ticari kurumlar mektupla öğretime başlamışlardır. Bu dönemde lise eğitimine devam etmek isteyen ancak coğrafi, mesleki, yaş vb. gibi sebeplerden dolayı eğitim sürecine katılamayan çok sayıda insan mevcuttu. Bunun gibi gereksinimler dikkate alınarak 1894'de Oxford'da Wolsey Hall College mektupla öğretim hizmeti başlatılmıştır (Wolsey Hall, 2020).

Uzaktan eğitimin ikinci aşaması radyo yayınlarıyla uzaktan eğitim uygulamasıdır. Radyonun yaygınlaşmasıyla eğitsel amaçlı ilk radyo yayını uygulamaları 1920'li yıllarda ABD'de ve Kanada'da başlatılmıştır (Buck, 2006; Foss, 2020). Takip eden yıllarda okullar için eğitsel yayın yapan yüzlerce radyo istasyonu açılmış ve radyoyla uzaktan eğitim uygulamaları yaygınlaşmaya başlamıştır. Radyo aracılığıyla uzaktan eğitim uygulaması İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği, Avustralya gibi birçok ülkede yaklaşık olarak aynı dönemde başlamıştır (Kenworthy, 1991).

Uzaktan eğitimin üçüncü aşaması televizyon yayınları aracılığıyla uzaktan eğitimdir. 1932-1937 yılları arasında Televizyon yayını aracılığıyla ilk uzaktan eğitim uygulaması IOWA Üniversitesi'nde başlatılmıştır (Arat & Bakan, 2011; Uşun, 2006).

1940'lardan itibaren yaygınlaşan televizyon yayınlarıyla uzaktan eğitim uygulamalarından olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin 1958 yılında İtalyan televizyon okulu projesi 'Telescoula' sayesinde milyonlarca insanın okuma yazma öğrenmesi sağlanmıştır (İşman, 1998). Uzaktan eğitimin dördüncü aşaması bilgisayar destekli uzaktan eğitim uygulamalarıdır. Bilgisayar destekli uzaktan eğitim uygulamalarının ilk örnekleri 1960'lı yıllarda ABD'nin Texas ve Brigham Young üniversitelerinde başlatılan, intranet ortamında biriyle bağlantılı büyük bilgisayarlarla gerçekleştirilen PLATO ve TICCIT projeleridir (Hart, 1995). Bilgisayar destekli uzaktan eğitimi uygulamalarının yaygınlaşması kişisel bilgisayarların ve internetin geliştirildiği 80'li yıllardan sonra mümkün olmuştur.

Bilgisayar donanımının ve ağ teknolojilerinin sergilediği gelişime paralel olarak uzaktan eğitim uygulamalarının farklı model ve platformlar üzerinden yürütülmesiyle daha fazla yaygınlaşma eğilimi göstermiştir. Sosyal Ağlar, İçerik Yönetim Sistemleri, Öğrenme Yönetim Sistemleri (İng. Learning Management Systems = LMS), Kitlesel Açık Çevrimiçi Kurslar (İng. Massive Open Online Courses = MOOCs) ve daha birçok model ya da platform ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de mektupla uzaktan eğitim uygulamasının ilk örneği 1954 yılında kurulmuş olan Limasollu Naci Öğretim Yayınlarıdır (Limasollu Naci, 2020). Türkiye'de sistematik ve kurumsal uzak eğitim uygulamalarının ilk örneği 1982 yılında açılmış olan Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesidir (Anadolu Üniversitesi, 2020). Uzaktan eğitim uygulamaları takip eden yıllarda ilk, orta ve yükseköğretim düzeyinde yaygınlaşmıştır. Günümüzde başta Anadolu, Atatürk ve İstanbul üniversiteleri olmak üzere çeşitli kurumlar açık ve uzaktan eğitim olanağı sunmaktadır. Öğretim yönetim sistemleri ve video konferans teknolojilerinin kolaylaşması ve yaygınlaşması sonucunda uzaktan eğitim uygulamaları sınırlı sayıda kurumun tekelinden çıkarak tüm kurumların ve hatta bireylerin sunabileceği eğitim etkinlikleri haline gelmiştir (Al & Madran, 2004; Bozkurt, 2017; Çakır, 2003).

1.1 Problem Durumu

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarının farklılaşması.

1.2 Araştırmanın Soruları

Bu 7 araştırma sorusuyla bağlantılı olarak aşağıdaki 7 hipotez sınanacaktır.

AS1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarının güncel durumu nasıldır?

H1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarından yaygın olarak yararlanılmaktadır.

HA: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımı yeterince yaygınlaşmıştır.

HO: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımı yeterince yaygınlaşmamıştır.

AS2: Uzaktan eğitim uygulamalarının yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine olumlu katkı sağmakta mıdır?

H2: Uzaktan eğitim uygulamaları yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecine olumlu katkı sağlamaktadır.

HA: Başvurulan uzaktan eğitim uygulamaları yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine olumlu katkı sağlamaktadır.

HO: Uzaktan eğitim uygulamaları yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine yeterince olumlu katkı sağlamamaktadır.

AS3: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecinde başvurulan uzaktan eğitim uygulamalarının ne tür dezavantajları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri vardır?

H3: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecinde başvurulan uzaktan eğitim uygulamalarının öğretici ve öğrenci tarafında teknik, eğitsel ve lojistik dezavantajları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri olduğu ortaya çıkacaktır.

HA: Söz konusu uzaktan eğitim uygulamalarının öğretici ve öğrenci açısından teknik, eğitsel ve lojistik dezavantajları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri olduğu ortaya çıkmıştır.

HO: Söz konusu uzaktan eğitim uygulamalarının öğretici ve öğrenci açısından hiçbir dezavantajlı, sınırlılığı veya zayıf yönü olmadığı ortaya çıkmıştır.

AS4: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine etkisi ne şekildedir?

H4: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumlu katkı sağladığı ortaya çıkacaktır.

HA: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil

yetilerinin gelişimine olumlu katkı sağlamıştır. Bu olumlu katkının yetilere göre dağılımı veri analizi sonucunda belirlenebilecektir.

HO: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkı sağlamıştır.

AS5: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri nelerdir?

H5: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri yetilere göre farklılık göstermektedir.

HA: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri dil yetilerine göre farklılık göstermektedir.

HO: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri dil yetilerine göre farklılık göstermemektedir.

AS6: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin tutum ve görüşleri ne şekildedir?

H6: Öğrencilerin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu varsayılmaktadır.

HA: Öğrenciler uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin olumlu tutum ve görüş sergilemektedir.

HO: Öğrenciler uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik olumsuz veya çekimser tutum ve görüş sergilemektedir.

AS7: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri ve tutumları kaynak ülke, yaş, cinsiyet, dil seviyesi gibi demografik değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?

H7: Öğreticilerin uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik görüş ve tutumlarının demografik değişkenlere göre farklılık göstereceği varsayılmaktadır.

HA: Öğrencilerin demografik özellikleri uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik görüş ve tutumlarına etki etmektedir.

HO: Uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik öğrenci görüş ve tutumları

demografik özelliklere göre farklılık göstermemektedir.

1.3 Amaç

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi ve öğretimi alanında uzaktan eğitim olanaklarından yararlanılmasının potansiyeli ortaya konarak alana teknik ve bilimsel katkı sağlamaktır.

1.4 Önem

Yeni yüzyılda meydana gelen hızlı teknolojik değişimlerle iletişim ve bilgi teknolojilerinin yaşamın her alanındaki kullanımının yaygın hale gelmesi insanların bilgiye ulaşımında, öğretme ve öğrenme gibi alışkanlıklarında farklılıklara sebep olmuştur. Teknoloji gelişimindeki yenilikler internet ile eğitim üzerindeki etkilerini özellikle göstermiş, gelişen internet dünyasıyla birlikte eğitimde mekân ve zaman sınırları ortadan kalkmıştır (Adıyaman, 2020; Ilgaz & Aşkar, 2009; Ozan & Göçmenler, 2018). Uzaktan eğitim ile sınırlar ortadan kaldırılabilir. Ayrıca alanyazında eğitim süreçlerini değiştirmek için yüksek potansiyelli gelişmelerden biri olarak görülmektedir (Fidan, 2016; Kör vd., 2013; Oliveira vd., 2018). Özellikle bilgisayar kullanımının yaygınlaşması, İnternetin sınırları aşan esnekliği ve beraberinde getirdiği teknolojiler sayesinde uzaktan eğitim son zamanlarda büyük bir ivme kazanmış, uzaktan eğitim uygulamalarında yeni iletişim ve etkileşim olanaklarını mümkün kılmıştır.

Türkiye'de de Covid-19 salgının başlangıcından itibaren, Covid-19 salgının başlangıcından itibaren Türkiye'de de hayatın birçok noktasında olduğu gibi eğitim alanında türlü tedbirler alınmaya başlanmıştır. Bu noktada öncelikle okullarda eğitim ve öğretime ara verilmiş, takiben -çok kısa bir zaman sonra- eğitimin uzaktan eğitim imkânları ile devam ettirilmesi ve sonrasında da bitirilmesi doğrultusunda kararlar alınmıştır. Alınan bu kararlara, üniversiteler de uzaktan eğitim merkezleri aracılığı ile hızlı bir biçimde uyum sağlayarak eğitime başlamışlardır (Düşünceli, 2020). Bursa ULUTÖMER'deki yabancı dil olarak Türkçe öğretimi etkinlikleri de salgın dönemde uzaktan eğitim yöntemiyle sürdürülmüştür. Bu yeni yöntem ve uygulamalardan Türkçe öğrenen öğrenciler ve öğreticiler de etkilenmiş ve duruma uyum sağlamaya çalışmışlardır. Bu çalışmada Bursa Uludağ Üniversitesi ULUTÖMER'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi süreçlerinde uygulanan uzaktan eğitim uygulamalarının öğrenci kazanımları, dil yetilerinin gelişimine etkisi, öğrenci tutum ve görüşleri ile uygulamanın avantajları ve dezavantajları ele alınacaktır.

1.5 Varsayımlar

Katılımcıların vermiş oldukları cevapların güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.6 Sınırlılıklar

Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (ULUTÖMER) Türkçe öğrenen hazırlık sınıfı öğrencileriyle sınırlıdır.

1.7 Kavramsal Çeçeve

Dil kullanımı mecburiyet barındırır. Bu sürecin tamamlanmasında insanlar güçlük çekmezler. Hangi dilin hâkim olduğu ortamda doğarsa çocuklar, bu dili olağan olarak kullanırlar. Kendine mahsus olması dil kazanımının bir başka hususiyetidir. Çocukların ana dillerini edinme şekilleri onlara has bir biçimde oluşur. Bu oluşum sürecinde çocukların kendilerine özgü olasında fiziksel ve çevresel faktörler önemli rol oynar (Hudson, 2001).

1.7.1 Dil, Anadili, Yabancı Dil, İkinci Dil

Anadilimiz dışında diğer dillerin ortak ismi olarak adlandırılan yabancı dil, daha sonradan birçok neden ve istekle öğrenilir (Zorbaz, 2013, s.159). Başlangıcı bilinmeyen ama çok eski bir tarihe sahip olan Türkçe, tarihi süreçte büyük bir coğrafyaya yayılması ve çeşitli uluslarla olan ilişkisi nedeniyle birçok toplum tarafından öğrenilmiştir. Gerek ülke içindeki yaşamsal faaliyetler, gerek dış ülkelerle olan siyasi ilişkiler, gerek göçler, gerek ülke ekonomisi ve dini-kültürel faaliyetler, gerek tamamen kişisel yaşamsal tercihi nedeniyle Türkçeyi öğrenmişlerdir (Zorbaz, 2013, s.159).

1.7.2 Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri

Okuma, konuşma, dinleme ve yazma becerileri yabancı dil öğrenimindeki en önemli unsurlardır. Bu becerilerin verimli kullanım alanı kişiden kişiye farklılık göstereceği için birey hangi beceriye daha yatkın ise öğrenimi o yolla daha kolay olacaktır. Bu nedenle öğrenim görülen ortam, bu dört beceriden her birinin kolaylıkla sağlanabilecek seviyede olmalıdır (Songün, 1997, s. 19- 20).

1.7.2.1 Dilbilgisi Çeviri Yöntemi: Dil bilgisi çeviri yöntemi, mantık çerçevesinde sağlaması yapılabilecek, kuralları olan fakat çıkış noktasında bir öğrenme kuramı olmadan; okuma, yazma, dinleme ve konuşmadan oluşan bu dört beceriden, konuşma becerisinin yüksek gelişmişlik düzeyiyle ilgilenmeden kullanılan ve geliştirilen bir yöntemdir. Latince öğretiminin etkisiyle günümüzde geliştirilerek varlığını gösterir (Demirel, 2007, s.36).

Dil bilgisi çeviri yönteminin özelliklerine vardır. Bu özelliklere aşağıda yer verilmiştir (Yaylı & Bayyurt, 2009, s. 10):

- Bir dili öğrenmenin asıl amacı, o dilin edebiyatını anlayabilmek olduğundan ilk önce o

dilin dil bilgisi kuralları öğrenilir. Böylelikle metinlerin çevirisi yapılabilir. Bu sebeple bu yöntem, bilhassa dünya klasiklerinin çevirisinin yapılması ile doğrudan bağlantılı olmuştur.

- Metin çevirisi yapılmadan ilk olarak metinde yer alan kelimeler ve dil bilgisi kuralları öğretilir. Kelime öğretimi metin ile sınırlandırılır. Bu öğrenme, metinde yer alan kelimelerin liste şeklinde yazılmasıyla sağlanır. Bundan dolayı bu yöntem için okuma ve yazma temel becerilerdir.
- Bir metinde en mühim faktör tümcedir. Bunun nedeni tümcelerin hepsinin çevirisi sonucunda bir metnin çevirisi meydana gelebilir.
- Bu yöntemde tümden gelimci bir yol izlenir. İlk olarak dil bilgisi kuralları öğretilir ve daha sonrasında çeviri yaptırılarak bu kuralların öğreniminin pekiştirilmesi sağlanır.
- Dil bilgisi çeviri yönteminde hedef istenilen dilde konuşmak olmadığından öğretim, öğrenmek isteyen kişilerin anadili ile gerçekleştirilir.

1.7.2.2 İşit Konuş Yöntemi : Dilin sözlü yani dinlediğini anlama ve konuşma yeteneklerine dayanan yönüne öncelik veren, bu yetenekleri davranışçı öğrenme yorumlarından faydalanarak yoğun sözlü alıştırmalar ve diyaloglar kullanımı ile dil yapısını spesifik bir sıra ile öğretebilmeyi hedefleyen bir tür yabancı dil öğretim tekniğidir (Demircan, 2005, s.182).

İşitsel-Dilsel yönteminin öncelikli ilkeleri şu şekilde sıralanmıştır:

1. Dil öğrenmenin ilk basamağında okuma ve dinleme olmalıdır ve daha sonra okuma ve yazma etkinliklerine geçilmelidir.
2. Dil öğrenimi alışkanlıkların geliştirilmesi ve kazandırılması ile sağlanır. Dolayısıyla alışkanlık oluşturan etkinlikler ve alıştırmalar kullanılmasının yanında çeşitli diyalog ezberleri de tercih edilmelidir.
3. Dil öğretimi sürecinde dil bilgisi öğretmekten çok dilin direk kendisini öğretmek esas olarak istenen şeydir.
4. Her dil kendi bireysel özelliklerine sahiptir. Dil öğretiminde ana dil ile benzerlik gösteren yabancı dil özellikleri daha kolay şekilde öğrenilir. Bunun yanında benzerliği bulunmayan özellikler öğrencilerin yanılgıya düşmesine neden olur. Bu sebeple ayrılık noktaları öncesinde tespit edilmeli ve öğrencilerin yanılmasını önleyecek şekilde alıştırmalar yapılmalıdır.
5. Yabancı dil bu yöntem ile öğretilirken ana dilden faydalanılmaktadır. Eski öğrenilen

bilgiler yeni öğrenilenlere aracılık etmektedir. Ayrıca söz dizimi anadil örgüsünden yararlanılarak öğretilir. Bu sebeple, dil öğretiminde böyle hazır bulunan bir bilgi kullanılması gerekmektedir.

6. Yapıların öğretilmesi amacıyla tümevarım tekniğinden faydalanılır. İlk olarak yapıların örnekleri sunulur, daha sonra ise alıştırmalar yapılır. Bu noktada asıl amaç kişinin ana dilinde olduğu gibi doğal bir biçimde yapıyı düşünmeden hızlıca cevap verebilmesini sağlamaktır.

1.7.2.3 Seçmeci Yöntem: Var olan yöntemlerin öğretimde en başarılı ve amaca en uygun olan yönleri değerlendirilir. Birbirleriyle en verimli şekilde uyuşturulması ile elde edilen bu yöntem; seçmeli yöntem olarak isimlendirilmektedir (Demircan, 2005). Seçmeli yöntemde, öğretmen sınıfın ve konunun durumuna göre çeşitli yöntemleri kullanabilir.

Seçmeli yöntemin kullanım özellikleri (Demirel, 2007, s. 58-59):

a) Dil öğrenimi gerçek ve manalı olup hayata dönük olmalıdır.

b) Çeviri özel bir dil becerisidir. Bundan dolayı başlangıç seviyesindeki öğrenciler için uygun bir öğrenme yöntemi olduğunu söylemek mümkün değildir. İlk başta faydalıymış gibi gelse de bir süre sonra olumsuz etkiler doğuracaktır ve bu etkilerden kurtulmak zor olacaktır.

c) Dil öğretimi, hedef dil ile gerçekleştirilmelidir. Gerektiği anlarda ana dille öğretim gerçekleştirilebilir.

d) Mekanik yer değiştirme alıştırmalarına ve yinelemelere çok zaman ayrılmamalıdır. Bunun yerine daha çok iletişime dönük ve anlamlı alıştırmalar yapılmalıdır.

e) Yüksek ses ile okuma, sözcük okumayı geliştirse de, okuduğunu anlayabilme konusunda beceri kazandırmaz. Ek olarak yüksek sesle okuma, güzel konuşabilmek adına olumlu etkide bulunmaz.

f) Sözcük öğretmeye öncelik verilmeli ve erken başlatılmalıdır. Her sözcük olabildiğince anlamlı ve düzgün tümceler içerisinde olmalıdır.

g) Okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi geciktirilmemelidir. Öğrenci hazır hissettiğinde verilmelidir. Bir başka ifadeyle, dört temel beceri üzerinde durulması ve bu becerilerin geliştirilmesi esas olmalıdır.

h) Bir kerede tek bir yapı sunulmalıdır. Öğretilen bu yapı tam anlamda öğrenilmeden başka bir yapıya geçilmemelidir.

i) Ne olduğu fark etmeksizin herhangi bir ders veya program uygulamasında ilk aşama

öğrenme ihtiyacının ne olduğunu tespit etmek olmalıdır.

j) Derse başlanmadan önce her defasında öğrencilere o derste ne öğrenecekleri ve ne işlerine yarayacakları söylenmelidir.

k) İletişim yeterliliğini kazanmada kullanabilirlik ve doğruluk çok önemli değişkenlerdir. Bir dil öğreniminde sözel olmayan iletişim, kültürel tavırlar, ses tonu, jest ve mimikler, vurgu gibi unsurlara dikkat edilmelidir.

l) Dil öğrenimi, öğrenci yeterli değilse ve isteksizse hiçbir zaman gerçekleşmez. Öğrencinin başarısına, öğrencinin güdülenme seviyesi etki eder. Bundan dolayı öğrenmeyle güdülenme arasında doğrusal bir bağ olduğunun farkında olunmalıdır.

m) Öğretim etkinlikleri her zaman somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene, kolaydan zora doğru gerçekleştirilmelidir.

n) Sınıf içerisinde kişisel farklılıkların var olduğu hiçbir zaman unutulmamalıdır.

1.7.3 Yabancı Dil Öğretim Teknikleri

Bu başlık altında yabancı dil öğretim tekniklerinden grupla öğretim ve bireysel öğretim tekniklerine detaylı bir şekilde değinilmiştir.

1.7.3.1 Grupla Öğretim Teknikleri: Grupla öğretim tekniklerinden olan 8 (sekiz) temel teknikten bahsedilmiştir.

1.7.3.1.1 Gösteri (Demonstration) : Öğretmen, bir eylem veya işlemin nasıl yapıldığını ya da bir nesnenin nasıl kullanıldığını göstermek yahut öğretmek istediği herhangi bir şeyi göstermek suretiyle öğrencilere açıklar. Ancak öğrencilerin daha önceden öğretilecek şeyle alakalı bir ön bilgiye sahip olmaları gerekir. Göze ve kulağa hitap ettiğinden öğrenmenin kalıcılığı artmasıyla birlikte öğretmen zorunluluğu olmadan grup içinde de gerçekleştirilebilir.

1.7.3.1.2. Soru-Cevap :Sınıf ortamında ve süreklilik göstererek okuduğunu anlama egzersizleri sırasında özellikle yabancı dil eğitiminde sıkça kullanılır. Sorular titizlikle oluşturulmalı ve muhakkak belli bir hedef doğrultusunda sonuca ulaştırmalıdır. Ayrıca sorular hazırlanırken mutlaka bir hiyerarşi olmadır ve bunun kıstası kolaydan zora şeklinde olmalıdır.

1.7.3.1.3 Rol Yapma: Öğrenciler herhangi bir rol model şahsiyet oluşturup duygu ve düşünceleri bu rol model üzerinden yansıtmak üzere bu tekniği kullanır. Yabancı dil eğitiminde sıkça kullanılan dört beceriden biri olan konuşma becerisinde oluşturulan diyaloglarda cümle yapılarının inceliklerinin oluşturtmasına ve öğretilmesine özen gösterilir. Başarı ve istek eğilimi yüksek öğrencilere ilk kez yapılacak olan uygulamada öncelik sağlanması önem teşkil eder.

1.7.3.1.4 Drama: Uygulanan en eski uygulama olmasıyla birlikte öğrencilerin içinde bulunduğu duruma göre nasıl davranış ve tepki göstermesi gerektiğini öğretir. Konuşma becerisiyle doğru orantılı olup hem bu alanda hem de yaratıcı düşünce ve problem çözme yetenekleri konusunda gelişim sağlayan bir yöntemdir. Her yaş grubu baz alınarak oluşturulan gruplarda, onlara özel seçilen drama konularındaki dil kullanımı açısından da güçlü ve kendinden emin tavrın artışında etkilidir.

1.7.3.1.5 Benzetim: Yaşanmış ya da yaşanabilecek, yani gerçeklik payı yüksek olaylar zinciri üzerinde uygulanan bir öğretim tekniğidir. Rahatlıkla uygulandığı yabancı dil eğitimi için de önem teşkil eder. Dil, sosyal çevre sarmalında gelişip yaşayan bir oluşumdur ve benzerlik gösteren başka bir sosyal topluma iletilebilir. Öğretmenin kontrolü öğretim sürecinde gereklidir. Dört becerinin tamamında kullanılabilecek bir tekniktir. Problem çözmenin yanı sıra analitik düşünmeyi de güçlendirir.

1.7.3.1.6 İkili Çalışmalar ve Grup Çalışmaları: Toplam mevcuda göre iki, sekiz ve on kişilik gruplar belirlenerek yapılan uyguma biçimine grup çalışması denir. Diyalog bu hususta önemlidir ve ikili çalışmalarda kullanılır. Yine bu noktada diyalog ile orantılı olarak konuşma becerisine katkı sağlamaktadır. Öğrencilinin dil kullanımındaki ihtiyaçlarını işlevsel açıdan ortaya koymasını sağlar. En fazla belirlenecek olan on kişilik gruplarda kişilerin görevleri muhakkak çalışma öncesinde ayarlanmalıdır. Grupla çalışma sosyal hayattaki pratiğe yansıyacağı için dil eğitimi de etkili ve önemlidir.

1.7.3.1.7 Mikro Öğretim: Bu teknik yabancı dil eğitimde öğrenciden çok öğretmeni uzmanlaştırmak amacıyla uygulanır yani bilirkişi içindir. Sınıf ortamında kişilerarası birebir uygulanan bir tekniktir. Belirlenmiş göreve uygun kısa süreli bir ders oluşturulur ve gerçek olmayan bir sınıf ortamında aktarılır. Mikro ders kasetçalara kaydedilerek daha sonra olması ya da olamaması gereken hususlar üzerinden yeniden planlanarak tekrar aktarılır. Kasetçalara alınmasındaki amaç doğaçlama olarak her şey hatırlanmayacağı için dinlenerek hatalı ve eksik yönlerin belirlenmesinde kolaylık sağlar. Ayrıca kaydetmek yabancı dil eğitiminde nasıl bir öğretim yolu izlenmesi gerektiğini belirlemek içindir.

1.7.3.1.8 Eğitsel Oyunlar: Bu teknikle öğrenciler öğretilen davranışları algılarında yer edindirerek daha sonra sosyal yaşam içinde doğaçlama şeklinde uygulama fırsatı bulur. İletişim aracı olarak dili öğretmede eğitsel oyunların öğrenciler üzerindeki avantajı keyifli bir öğrenme şekli olmasından geçer. Kontrolün tamamen öğretmende olduğu eğitsel oyunlar titizlikle ve ayrıntılı biçimde planlanmalıdır. Farklı yaş gruplarına uygulanan bu teknik küçük yaş gruplarında daha çok uygulanır.

1.7.3.2 Bireysel Öğretim Teknikleri: Bireysel öğretim tekniklerinden olan 2 (iki) temel teknikten bahsedilmiştir.

1.7.3.2.1 Bireyselleştirilmiş Öğretim: Bir sınıf içerisinde yer alan öğrencilerin öğrenme hızı ve seviyesi birbirinden oldukça farklılık gösterebilir. Bu nedenle bir sınıftaki öğrenme seviyesini eşit hale getirebilmek için bireyselleştirilmiş öğretimden yararlanılmalıdır. Yabancı dil eğitimi için bilhassa yazma kabiliyetinin geliştirilmesinde söz konusu teknikten yararlanılabilir. Aynı zamanda ünite bitişlerinde öğrencilerden her bir tanesinin hangi hedef yeteneği edinip edinemediği ile ilişkili birtakım testler hazırlanarak bireyselleştirilmiş eğitim oluşturulabilir.

1.7.3.2.2 Programlı Öğretim: Skinner oldukça ünlü bir psikologdur. Programlı öğretim ise Skinner tarafından tanımlanmış pekiştirme ilkeleri temel alınarak yaratılan bir yöntemdir. Öğretim faaliyetinin bireysel hale getirilmesi ve hata miktarının en düşük seviyeye indirgenmesi gibi iki adet yenilik sunmaktadır. Programlı öğretim sayesinde öğrenci olan kişi ona ait öğrenme hızı ve bunun yanında kişisel çalışması neticesinde öğrenimini gerçekleştirebilir. Çoğunlukla bu kapsamda tasarlanmış eğitici kitaplar ve bunun yanı sıra bilgisayar tabanlı eğitim araçlarının kullanımı yaygın olarak gözlemlenebilir. Bu yöntemde öğrenme faaliyetinin kontrolü çoğunlukla öğrenciye aittir.

1.7.4 Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

İnsanların sosyal iletişim düzeyinde olumsuz etkilere neden olan teknolojinin varlığıyla yabancı dil öğrenme ihtiyacı doğmuştur. Çünkü ana dilleri teknolojik iletişimde yeterli değildir. Bununla beraber diğer dillerin yanı sıra bu ihtiyaca Türkçe dilinin öğrenilmesi de dâhil olmuştur. Bu noktada coğrafi konum, ülke ekonomisi, turizm vb. durumlar karşısında diğer uluslarda Türkçeyi öğrenme ihtiyacı duymuştur (Göçer, 2018).

Ana dil olarak değil de yabancı dil olarak Türkçe titizlik ve bir plan doğrultusunda öğretilmelidir. Yabancı dil olarak öğretilen Türkçe'nin bu öğenim sürecinde belli bir planda olmasının nedeni hedef dil olarak öğrenilmek istenmesidir. Buradaki en birincil öğrenmeyi etkileyen unsur amaçtır. Öğrenme sebebi farklılık gösterebilir. Bu doğrultuda öğretim planı öğrencinin amacıyla doğru orantılıdır. Yabancı dil olarak Türkçe'nin titizlikle ve dikkatli bir şekilde öğretilmesi gerekir. Bu nedenle ana dili Türkçe olan insanlara göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyen insanlara daha farklı materyaller kullanılmalıdır. Çünkü içinde bulunduğumuz ortamda konuşulan dile bir ön hazırlık yapma gereksinimimiz yoktur doğal olarak kendiliğinden vardır. Türkçeyi öğrenmek isteyen öğrencinin öğrenim seviyesine göre materyallerin uygunluk düzeyi belirlenmelidir. Aksi takdirde başarılı bir öğrenim sergileyemez. Materyaller Türk kültürünü yansıtacak ve öğretecek düzeyde bir özellik göstermelidir. Bu da öğrenim sürecini keyifli ve kalıcı kılar.

Kelimelerin öğretimi yabancı dil olarak öğretilen Türkçede tek başına bir önem teşkil etmez. Muhakkak Türk kültüründen yansımalarla tanışmalıdırlar. Bu da materyallerin bu kültür yansımalarını içlerinde ne kadar barındırdığıyla alakalıdır. Sadece sınıf etkinlikleri baz alınmadan daha geniş kapsamlı sınıf dışı eğitimler hatta kültürel iletişimler uygulanmalıdır (Melanlıoğlu, 2018).

Yabancı dil olarak öğretilen Türkçe eğitimde talep seviyesi ve uygulaması artmıştır. Bununla orantılı olarak eğitim ve öğretim uygulamaları da hız kazanmıştır (Yaylı & Bayyurt 2014).

1.7.4.1 Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Temel İlkeler :

Kendi içinde her eğitim ve öğretimde var olan belli ilkeler yabancı dil olarak öğretilen Türkçede de vardır ve uygulanmalıdır. Demirel (1999), dil öğretimi etkinliklerinin başarısının temelinde ilke ve yöntemlere bağlılığın yattığını söylemektedir. Çalışmaların ilkeler doğrultusunda uygulanabilir olması bu sebeple önemlidir.

Yabancı dil olarak Türkçe'nin öğretilmesinde, uyulması gereken kurallar aşağıda verilmiştir:

- Türkçe öğretilirken başarı elde etmek isteniyorsa, konuşma becerisi ile ilgili etkinlikler ile sınırlı kalınmamalıdır. Bunun yerine dört temel becerinin eşit olarak ele alınması gerekmektedir.
- Türkçe öğretilirken hedef kitle belirlenmeli ve bu kitleye nasıl ve ne kadar eğitim verileceği daha önceden planlanmalıdır (Güzel & Barın, 2013, s.250). Planlamanın etkin olabilmesi için eğitim alacak kitlenin özellikleri ve öğrenme sebepleri önceden belirlenmelidir.
- Türkçe öğretiminde ilk olarak çevrede karşılaşılabilecek kelimeler öğretilmelidir. Eğitimde verilecek etkinlikler öğrencinin kendi çevreleri ve kültürleriyle ilgili olmalıdır. Öğrenci için daha kolay olan geldiği ülke, ailesi ve kendini tanıtmasıdır. Bu nedenle Türkçeyi öğretirken yapılacak etkinlikler, bilinenden bilinmeyene doğru sıralanmalıdır.
- Türkçe öğretiminde en çok tercih edilen materyaller çalışma ve ders kitaplarıdır. Öğretilenlerin kalıcı olmasını sağlayabilmek için verilen etkinliklerin birden çok duyu organı ile algılanması gerekmektedir. Bu nedenle hem işitsel hem de görsel etkinliklerde hazırlayarak öğrenim ortamının zenginleşmesini sağlanabilir.
- Türkçe öğretiminde dikkat edilmesi gereken önemli bir husus; bir dil bilgisi yapısını veya kelimeyi öğretmeden önce diğerine geçilmemesidir. Aksi halde öğrenende algısal karışıklığa neden olunabilir.
- Yabancı dil öğrenen biri öğrendiklerini günlük hayatında uygulama ister. Bu nedenle öğretilenlerin kullanılmasına imkân sağlanmalı ve öğrenicinin hem yaşayarak hem de yaparak öğrenmesi hedeflenmelidir.
- Öğrenme ortamında, öğretmen öğrencilere göre daha geri planda kalmalı ve öğrencileri etkinliklere adapte etmeli.

- Öğrenciler birbirlerinden farklı özellikler göstermektedir. Bazı öğrenciler dinleme etkinliklerinde başarılı olurken bazı öğrenciler okuma etkinliklerinde başarı göstermektedir. Öğretmen bu farklılıklara göre öğretim ortamına değer katmalıdır.
- Başarıyı oranını arttırmak için derse başlamadan önce öğrencileri, öğrenmeye yönelik güdülemek gerekmektedir (Demirel, 1999, s. 33).

1.7.4.2 Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Faaliyet Gösteren Kurum ve Kuruluşlar : Yabancı dil olarak Türkçe'nin öğretilmesindeki gelişmeler bireylerin öğrenme isteğinin ve talebinin artmasıyla şekillenmiştir. Yurt içinde ve yurt dışında çalışmalar seri bir yoğunluk kazanmıştır.

Alyılmaz (2010), Türkiye'de Türkçe öğretiminin kısmi oranda üniversitelerin ya da farklı kurumların Türkçe öğretim merkezleri aracılığıyla yapıldığını söylemektedir. Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi yükseköğretim kurumlarında akademik seviye de olmakla beraber ders olarak uygulanmaktadır. Bu alandaki yoksun yönler lisansüstü çalışmalarla tamamlanmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmalar lisansüstü kurumlarla kalmayıp çeşitli kuruluşların da iş birliği ile giderilmeye çalışılmaktadır. Bu kurum ve kuruluşlar hakkında bilgi bu bölümde verilmeye çalışılacaktır.

1.7.4.2.1 Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) : Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) yabancı dil olarak Türkçe'nin öğrenilme talebinin artmasıyla düzen içinde ve sistematik bir pratikle çalışmaların yapılması için kurulmuştur. Bu açıdan bu öğretim sürecinin sağlanmasında en önemli kısmı oluşturur.1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde açılan TÖMER'i yeni TÖMER'ler takip etmektedir. Günümüzde hâlihazırda 85 TÖMER bulunduğunu Boylu ve Başar (2016) yaptıkları çalışma ile tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada, TÖMER'lerin en fazla kurulduğu şehirlerin İstanbul (16), Ankara (8), Konya (4) ve İzmir (4) olduğu da dikkat çekmektedir.

TÖMER'ler bir tek hedef dil öğretimi odaklı değildir. Ceylan & Yorulmaz (2011), TÖMER'lerin sadece dil öğretim merkezi olmadığını aynı zamanda Türkçeye karşı ön yargıların azaltıldığı bir oryantasyon merkezi olduğunu da söylemektedir. Bu merkezlerde çalışacak öğrencilerin kültürel etkileşime önem veren ve Türk kültürünün yansımalarını doğru ve etkili bir biçimde aktaracak kişiler olması gerekmektedir.

TÖMER'lerin bu öğretim uygulamasına yaptığı kazanımlardan biri de Diller İçin "Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesini" dikkate alarak oluşturduğu ders kitaplarıdır. Bunun yanı sıra Türkçe Eğitimi ve Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunları için de çalışma imkânı oluşturmasıdır. Belli

sertifika programları sonucunda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde donanımlı öğretmen kadrosu oluşturmasıdır.

1.7.4.2.2 Yunus Emre Enstitüsü : Yunus Emre Enstitüsü, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili yurt dışında yapılan çalışmaların büyük bir bölümü omuzlamaktadır. Enstitünün web sayfasında enstitü hakkında şu bilgiler bulunmaktadır:

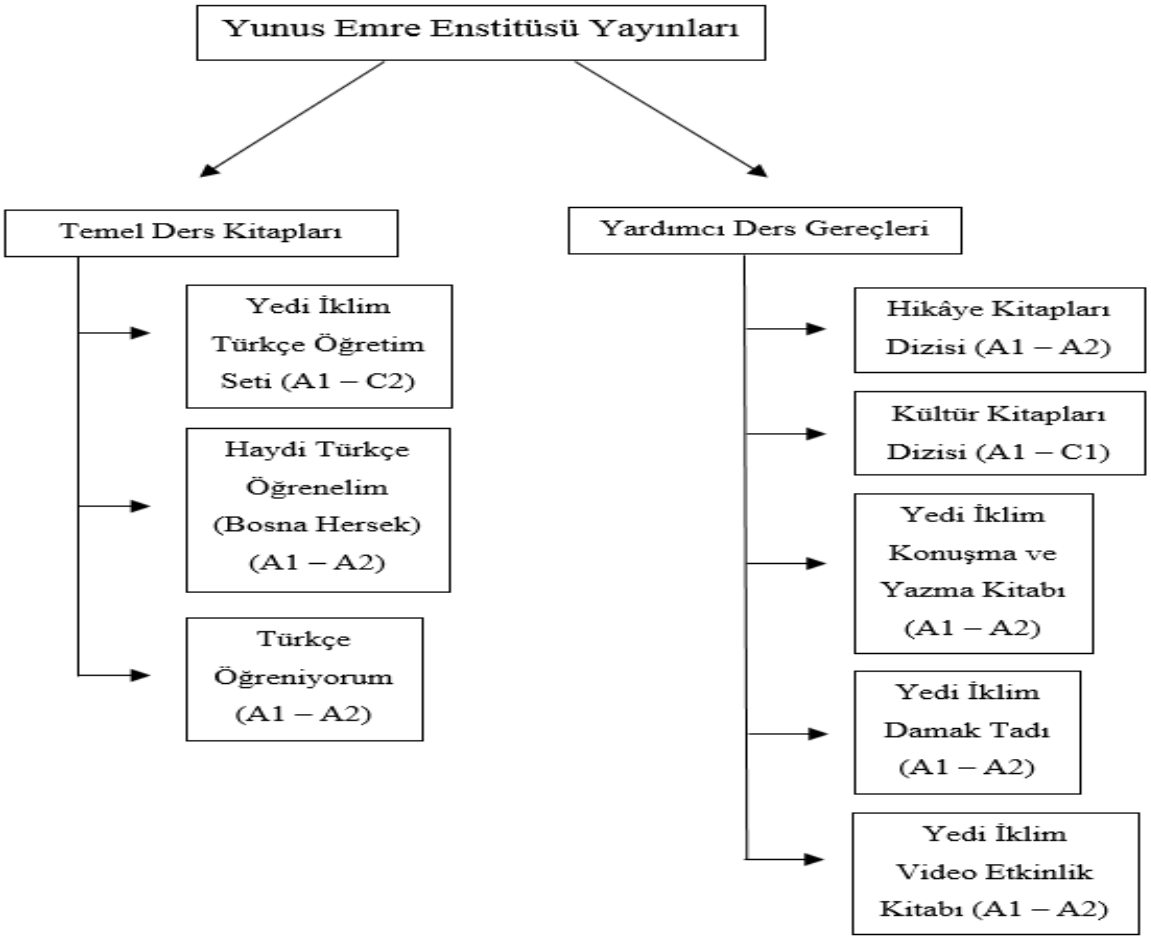
> *"Yunus Emre Vakfı, Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak; bununla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak; Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek; Türkiye'nin diğer ülkeler ile kültürel alışverişini artırıp dostluğunu geliştirmek amacıyla 05.05.2007 tarihli ve 5653 sayılı kanunla kurulmuş bir kamu vakfıdır."*

Yunus Emre Enstitüsü, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili yurt dışında yapılan çalışmaların büyük bir bölümü omuzlamaktadır. Enstitünün web sayfasında enstitü hakkında şu bilgiler bulunmaktadır:

2007 yılında uygulama sürecine başlayan enstitünün günümüzde yurt dışında 55 kültür merkezi bulunmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü, bu merkezler aracılığıyla Türk dilini ve kültürünü tanıtmak amacıyla ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenleyerek ülkemizi temsil etmektedir.

Yunus Emre Enstitüsünün sınırları bu çalışmalarla çizilmemiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak materyalleri de Diller İçin "Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi" 'ne uygun hazırlamaktadır.

Hazırlanan bu materyalleri şöyle tasnif edebiliriz:

Şekil 1
Türkçe Eğitimin Kullanılacak Materyaller

Türkçe Yeterlilik Sınavı bu enstitü tarafından yapılan uygulamalardan sadece bir tanesidir. Uluslararası kullanıma sahip olup değerlendirme bazında da kullanılması amaçlanmıştır.

Türkçe Yeterlilik Sınavı, iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada okuma, dinleme, yazma soruları var iken; ikinci aşamada ise konuşma soruları bulunmaktadır.180 dakikalık bir süreye sahip olan bu sınav ocak, mayıs ve eylül ayları olmak üzere belli periyotla yapılmaktadır (Parlakpınar, 2014, s.278).

Yunus Emre Enstitüsü yabancı dil olarak Türkçe'nin öğretimi alanında Türkçe'nin Sesi Radyosu çalışmasını yapmıştır. Teknolojiden yarar sağlanarak 2015 yılında kurulan bu radyo her öğrenim seviyesine uygun her kesimden insanın faydalanabileceği çalışmalarla bu öğretimi sağlamayı amaçlamıştır.

Yunus Emre Enstitüsü bireylere dört haftalık süreyle teorik ve pratik olmak üzere oluşturduğu programlar ile Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi için donanımlı ve nitelikli gereken standartlara sahip okutmanlar olmaları için fırsat sağlamaktadır (Parlakpınar, 2014, s. 279).

Bu yayınların haricinde "Yunus Emre Enstitüsü'nün" yönettiği etkinlikler aşağıda sıralanmıştır:

- Türkçe Yaz Okulu
- Türkçe öğretiminde bilimsel çalışma ve faaliyetler
- "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Komitesi"

1.7.4.2.3 Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB) : Türkçe öğrenmek birçok öğrenci 2010 yılında kurulan YTB'nin, "Millî Eğitim Bakanlığından" devraldığı Türkiye Bursluluğu programıyla öğrenim sağlamaktadır. Ülkemizde bulunun ve bulunacak her öğrenci YTB'nin bu çalışmasıyla tüm ihtiyaçlarını giderme fırsatı bulmuştur ve bulacaktır. Mezun olunmasıyla beraber aynı eğitim sürecindeki öğrencileri tekrar bir araya getirme imkânı da sağlamaktadır (Balcı, 2017).

Bir diğer projesi de yine yabancı dil olarak Türkçe'nin öğretimiyle alakalı Türkçe Hazırlık Eğitimi ve Oryantasyon Programı olan YTB, öğrencilere ülkemize gelmeden önce bir ön hazırlık imkânı sağlamaktadır. Yani kendi ülkelerindeyken orada bulunan Yunus Emre Kültür Merkezlerinde A1 seviyesinde bir hazırlık eğitimi vermektedir. Buradaki amaç ülkemize geldiklerindeki adaptasyon sorununu en aza indirgemektir (Balcı, 2017).

1.7.4.2.4 Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA): Kalkınma yardımlarıyla bilinen TİKA 1992 yılında kurulmuş ve bunun yanı sıra eğitim verilen okul ve lisans programlarındaki ihtiyaç gerektiren materyalleri gidermektedir Bununla kalmayıp sosyo-kültürel faaliyetler ve eğitim gibi çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalardan biri de 2011 yılına kadar sürdürdüğü Türkoloji Projesi'dir**.**

2011 yılında Yunus Emre Enstitüsü'ne devredilmiş olan bu proje TİKA tarafından başarılı bir şekilde yürütülmüştür. 13 ülkede 15 Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde 13 öğretim elemanının görevlendirilmesiyle başlayan proje, 2011'de 77 öğretim elemanından oluşan akademik kadrosuyla, 15 ülke ve 2 özerk cumhuriyete, 19 bölüm, 6 Türkçe öğretim merkezi ve 18 Türkçe kursu ile hizmet vermiştir (http://www.tika.gov.tr/tr/duyuru/turkoloji_projesi_tek_elde_toplaniyor-9343).

Bununla birlikte yabancı dil olarak öğretilmek istenen Türkçe için gerekli ders kitapları, materyalleri ve uygulamalar yapmaktadır. Öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinin gelişmesinde onlara sunduğu çalışmalar ve zengin içerikli kitaplar büyük katkı sağlamaktadır.

1.7.4.2.5 Maarif Vakfı : Bu öğretim hususunda çalışmalar yapan ve aynı zamanda önem teşkil eden bir diğer kurum ise Maarif Vakfı'dır. 15 Temmuz günü Türkiye Cumhuriyeti'ne darbe girişiminde bulunan FETÖ/PYD terör örgütünün yurt içindeki ve yurt dışındaki okullarını bünyesine almak için 2016 yılında kurulmuştur. Amacı sadece FETÖ okullarının bulunduğu ülkelerde olmak olmayan Maarif Vakfı, pek çok ülkede de ders ihtiyaçlarını karşılayarak eğitim kurumları açıp, orada çalışma imkânı bulacak okutmanlar yetiştirmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı, YÖK, Türk Silahlı Kuvvetleri, Türkiye Diyanet Vakfı, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk – Kazak Üniversitesi, Kırgızistan Türkiye Manyas Üniversitesi de Türkçe eğitimi için projeler geliştiren ve uygulamalar yapan bu kurum ve kuruluşların bazılarıdır. Bu kurum ve kuruluşların Türkçe öğrenim talebinin gün geçtikçe artmasıyla aynı amaç doğrultusunda iş birliği yapmaları beklenmektedir.

1.7.5 Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi ve Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

Bu bölümde Diller için "Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi" (AOÖÇ)'nin içeriği hakkında bilgi verilecek ve daha sonra da Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde AOÖÇ'nin faydalarından bahsedilecektir.

Bu bölümde Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AOÖÇ)'nin içeriği hakkında bilgi verilecek ve daha sonra da Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde AOÖÇ' nin faydalarından bahsedilecektir.

Dil öğretiminde oluşan ve oluşabilecek zorluk ve sorunlar karşısında bunları gidermeyi, belli bir seviye sağlamayı ilke edinen AOÖÇ önemli bir kaynak konumundadır. Birçok ülkede de programlar AOÖÇ dikkate alınarak oluşturulmaktadır. Türkiye de bu ülkelerden biridir. Birçok nedenle göç alan bir ülke olduğumuz için Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi sürat kazanmıştır. Bunun sağlamak için de yurt içi ve yurt dışında öğretim merkezleri vardır. Öğretimin sağlanması için derslerde ve programlarda olması gereken tüm uygulama ve materyaller oluşturulmuş ve AOÖÇ dikkate alınmıştır. Aynı zamanda Şimşek (2011), AOÖÇ' nin Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde yöntem ve tekniklerin en iyi şekilde kullanılmasında da faydası olduğunun altını çizmektedir.

Fakat yine de kaynak eksikliğinin yaşanmasıyla beraber kısa vadeli bir çözüm olanağının bulunacağı beklenmektedir.

Avrupa Konseyi'nin *çok dillilik* ve *çok kültürlülük* kavramlarına bağlı olarak 40 ülkenin katılımıyla oluşturulan ve 2001 yılında yayımlanan. AOÖÇ, öğrenilmek istenen dile yönelik uygulamaların, sınavların, ders kitaplarının, materyallerin ve diğer ihtiyaçların karşılanmasını sağlayan, öğrenicilerin öğrenim sürecinde nasıl bir yol izlemesi gerektiğini açıklayan ve öğrenim sürecini kolaylaştıran önemli bir kaynaktır (TELC, 2013, s.11).

AOÖÇ'yi dil öğretiminin çatısı olarak görmektedir. Çünkü AOÖÇ' nin asıl hedefi, dil öğretiminde açıklık seviyesini yükseltmek ve öğrenim süresindeki uygulamalarda ve derslerdeki materyalleri şeffaflıkla bir başlık altında toplamaktır. AOÖÇ, bu çatı altında toplanan üye ülkelerle birlikte hareket etmek görevini üstelenmiş; kültürel zararı yok etmek, olan çeşitliliği korumak ve kültürel etkileşimi kolay olmakla birlikte çağın gerekliliğine uygun bir biçimde sağlamak ve bunu ulusal ilkeler bazında yürütmek için oluşturulmuştur (TELC, 2013, s. 12).

İki hedef AOÖÇ'nin var olmasını sağlamıştır. Bu hedeflerden ilki, insanların günlük dil kullanımı ve iletişiminde sözlü ya da yazılı olmak üzere her iki şekilde de nelere dikkat ettiği, mecburi neler öğrendikleri ve bu öğrenim sürecinde neler yaşadıkları hakkında öğrencilerin bu süreç hakkında bir fikir oluşturmasını sağlamaktır. İkinci hedef ise, öğrenime katılan öğrenciler arasındaki bilgi paylaşımını oluşturmaktır (TELC, 2013, s. 7).

Bunların dışında AOÖÇ, şu amaçları gerçekleştirmek için hazırlanmıştır:

- Program yönergelerinin, sınav ve ders kitaplarının vb. hazırlanması için temel oluşturmak,
- Çalışmaların sistemli bir şekilde yapılmasını, öğreticilerin eşgüdüm içinde çalışmasını sağlamak,
- Ortak bir temel oluşturarak kursların, öğretim programlarının saydamlığını artırmak ve modern diller alanında uluslararası iş birliğinin oluşmasını sağlamak,
- Dil yeterliliklerini tanımlayarak çok dilliliği teşvik etmek amaçlanmaktadır (TELC, 2013, s. 11).

Bu amaçları gerçekleştirmek isteyenlere neleri yapmaları gerektiğini söylemek AOÖÇ'nin görevi olmadığı da çerçeve metin de belirtilmektedir. AOÖÇ'nin görevi sadece sorular sormaktır. Bu soruların yanıtları ise öğreticiler ve öğreniciler tarafından verilmektedir (TELC, 2013, s. 7).

AOÖÇ; şeffaf, kullanıma uygun, dinamik bir yapıya sahip, açık görüşlü ve esnetilebilirdir. Metin üzerinden bakıldığında kapsamlı olduğunu yine dil bilgisinin ve kullanım taraflarının

ayrıntılı bir şekilde ele alınmasıyla anlıyoruz. Şeffaflığı ve anlaşılırlığı ile birlikte çelişkiye yer vermeden bütün durumlar karşısında bir çözüm oluşturacağını savunan AOÖÇ, bu yönüyle de esnetilebilirliğini ve net bir politika izlediğini dışa vurmaktadır. Öneriler Çerçevesi hususunda hiçbir ilke, kuram ya da yönteme bağımlı bir yol izlememesi onun sabit fikirli olmadığını göstermektedir (TELC, 2013, s.16 – 17).

AOÖÇ, teoriden çok uygulama esasını ilke edinmiştir. Öğrenim görenleri "sosyal aktör" konumunda gören bu yaklaşım sorumluluklarını fiilen uygulaması gereken bireyler şeklinde değerlendirir (MEB Çeviri Komisyonu, 2009).

Bu kuruluş, hedef dil öğretim sürecinde belli seviyeler olması gerektiğini savunur. Üç genel, üç tane de özel olmak üzere altı kademeli bir seviyeden bahseder. Bu altı düzey saydam, faydalı ve önemlidir. Bununla birlikte mecburi bir kullanım söz konusu değildir. Zaruri değil öneri özelliği taşır. Öğrencilere bu altı düzeyde bağlı kalmayıp yenilerini ekleyebilme imkânı sağlandığı Öneriler Çerçevesinde görülmektedir (TELC, 2013, s.9).

Tablo 2

AOÖÇ'a göre dil öğretiminde seviyeler

A1 (GİRİŞ YA DA KEŞİF)
Somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıştırabilir. Başkalarına kendileri hakkında (örneğin; nerede oturduklarını, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılır bir biçimde konuşuyorlar ya da yardımcı oluyorlarsa onlarla basit yollardan anlaşabilir.
A2 (ARA DÜZEY YE DA TEMEL İHTİYAÇ DÜZEYİ)
İlgi alanıyla ilgili cümleleri ve sıkça kullanılan anlatımları (örneğin; kişi ve aileyle ilgili bilgileri, alışveriş, iş, yakın çevre) anlayabilir. Bilinen alışılmış konularda, doğrudan doğruya bilgi alışverişi söz konusu olduğunda, alışılagelmiş, basit durumlarda kendini ifade edebilir. Geçmişi, eğitimi, çevresi ve doğrudan gereksinimleriyle bağlantılı şeyleri basit dilsel araçlar yardımıyla anlatabilir.
B1 (EŞİK DÜZEY)
Anlaşılır ve ölçülü bir dille konuşulduğunda, iş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorlukların üstesinden gelebilir. Bilinen konularda ve ilgi duyduğu alanlarda kendini basit ve bağlantılı olarak ifade edebilir. Deneyim ve olaylar hakkında bilgi verebilir; hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir, tasarı ve görüşlerinin kısa gerekçelerini gösterir ya da bunlara açıklamalar getirebilir.
B2 (İLERİ YA DA BAĞIMSIZ DÜZEY) Soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla kavrayabilir; kendi uzmanlık alanındaki tartışmaları da anlayabilir. Kendini o denli akıcı ve anında ifade edebilir ki, anadili konuşurlarıyla az çaba göstererek anlaşabilmesi mümkündür. Kendini geniş bir konu alanında belirgin ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve çeşitli olanakların olumlu ve olumsuz yönlerine değinebilir.
C1 (ÖZERKLİK YA DA YETKİN DİL KULLANIMI)
Geniş çapta, iddialı, uzun metinleri anlayabilir ve ima edilen anlamları da kavrayabilir. Sık sık sözcük arama zorunluluğu duymadan kendini anında ve akıcı bir dille ifade edebilir. Dili, toplumsal ve meslek yaşamında, eğitim ve öğretimde etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde belirtebilir. Bu sırada çeşitli dilsel araçları uygun şekilde kullanarak metinleri birbirine bağlayabilir.
C2 (USTALIK)
Okuduğu ve duyduğu her şeyi zorluk çekmeden anlayabilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri özetleyebilir; gerekçe ve açıklamaları bağlantılı bir anlatımla dile getirebilir. Kendini anında, çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Çözümü güç olan konularda da ince anlam farklılıklarını vurgulayabilir.

A1 seviyesi en temel seviyedir. En yalın, en sade ve basit biçimde kendini tanıtmayı, öğrenciler bu seviyede öğrenirler. A2 seviyesi toplumsal statümüzdeki işlevleri yerine getirirken kullanırız. Nezaket kuralları, hal-hatır sorma vb. B1 seviyesinde hayaller ve isteklerin ifadesi bu dili konuşanlarla paylaşılabilir öğrenimi sağlar. Böylelikle hiyerarşik bir öğrenim seviyesiyle öğrencinin bir üst düzeyde performans sağladığı AOÖÇ' DE belirtilmektedir (TELC, 2013, s.39).

Aynı zamanda AOÖÇ, bu kazanımların dışında dil öğrenicilerinden beklenenleri de şöyle sıralamaktadır:

- Her şeyi ve öğretmenin açıklamalarını düzenli olarak takip etmeleri ve sadece onlara soru yöneltildiğinde konuşmaları,
- Öğretmen ve diğer dil öğrenenlerle öğrenme hedefleri ve yöntemleri konusunda anlaşarak ve uzlaşarak, akran çalışması ve değerlendirmesine katılarak ve bu şekilde gittikçe bağımsızlaşarak etkin bir şekilde öğrenme sürecine katılmaları,
- Öğrenmeyi öğretici materyallerle kendi kendine çalışması ve değerlendirmesi,
- Birbirleriyle rekabet etmemeleri beklenmektedir (TELC, 2013, s. 145).

Görüldüğü gibi Öneriler Çerçevesi, dil öğretimiyle ilgili pek çok şeyi açıklayarak öğreticilere ve öğrenicilere yol göstermektedir.

1.7.6 Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Türkçe Eğitim

1.7.6.1 Uzaktan Eğitim : Uzaktan eğitim sistemi, Covid-19 sebebiyle meydana gelen pandemi dolayısıyla hayatımıza dâhil olmuş ve gelişim göstermiştir. Dolayısıyla bu alan üzerine pek çok çalışmanın yapılması da vazgeçilmez bir durum halini almıştır. Kuzrnaz ve Serçemeli (2020)'ın ortaya koyduğu araştırmada öğrencilerin uzak eğitim sistemi karşısında ciddi bir sorunla karşı karşıya kalmadıkları ve süreci kabullenip benimseme konusunda negatif bir duygu yaşamadıkları sonucuna varılmıştır. Macias Esparza, Kalman ve Weston (2020)'un gerçekleştirdiği bir diğer çalışmada ise diğerine benzer biçimde bu sürecin öğrenciler üzerinde olumsuz bir etkisinin olmadığı, öğrenim konusunda bir sıkıntı yaratmadığı sonucu ortaya konmuştur. Kanat ve Arı (2020) tarafından ortaya konan bir diğer araştırma ise, Covid-19 pandemi döneminin beraberinde getirdiği sorunların tümüne karşın; uzaktan eğitimde ilerleyişin var olduğu, ancak yine de yüz yüze eğitimin yerini dolduramayacağı fikrini ileri sürmüştür.

Öğretmen adaylarının eş zamanlı şekilde eğitime karşı var olan bakış açılarının ortaya çıkarıldığı bir çalışma ise Karatepe, Küçükgençay ve Peker (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada yer alan öğretmen adaylarının çoğunlukla çevrim içi eğitime cep telefonu ile dahil

oldukları ve erişimin sabit internet hattı aracılığı ile sağlandığı sonucuna varılmıştır. Sözlü sunumların, eşzamanlı gerçekleştirilen derslerde en faydalı bulunan teknik olduğu, çoğunlukla öğretmen adaylarının eşzamanlı dersler karşısında negatif olduğu, önümüzdeki dönemler içerisinde çevrim içi gerçekleştirilen uzaktan eğitimi gerçekleştirmek konusunda isteksiz olduklarını, bireysel olarak kendilerini uzaktan eğitim konusunda yeterli olmadıklarını düşündükleri ve çevrim içi gerçekleştirilen derslerin gelecekte sürdürülebilir olmayacağı inancı ortaya konmuştur. Keskin ve Özer'in (2020) gerçekleştirdiği ve çevrim içi eğitime dair geri bildirimlerin üzerinde durulduğu araştırmada; avantajlar olduğu kadar dezavantajların da bulunduğu sonucuna varılmıştır. Bu dezavantajlara karşın uzaktan eğitim Covid-19 pandemisiyle birlikte bugün gündeme gelmiş ve yeni bir tür eğitim-öğretim tekniği olarak değerlendirilebileceği düşünülmüştür.

"Uzaktan eğitim" (Distance Education) kavramı, ilk olarak 1892'de Winconsin Üniversitesi aracılığı ile hazırlanan Katalog'ta yer almış ve yine ilk kez 1906'da Winconsin Üniversitesi yönetiminde bulunan William Ligthy bir yazıda bu terimi kullanmıştır. Devam eden yıllarda Almanya'da bu kavram (Fernunterricht) 1960 ve 1970'lerde Otto Peters tarafından tanıtılmıştır. Fransa'da ise uzaktan eğitim terimi (Teleenseignement) kurumlarda isim olarak kullanıma geçmiştir. Uzaktan eğitim kavramının ülkemizdeki gelişimine göz attığımızda ilk olarak klasik eğitime yardımcı olması amacıyla ortaya çıkmıştır. Daha sonrasında çevrim içi eğitime olan talebin gün geçtikçe artması bu eğitim çeşidini yaygın hale getirmiştir. 1961 yılında MEB tarafından mektupla öğretim kullanılmaya başlanmıştır ve böylece ülkemizde gelişen iletişim ve bilgi teknolojilerinin kapasitesi, önemi ve kalitesi ile birlikte her gün kullanımını yaygınlaştırmıştır (Zırhlıoğlu, 2006).

Uzaktan eğitim kavramının tarihine göz attığımızda klasik yüz yüze eğitim tekniklerinin yetersiz kaldığı durumlarda ve dönemlerde çoğunlukla yetişkinlerin eğitim hayatını sürekli kılmak amacıyla tercih ettiği bir teknik olmuştur (Özbay, 2015). Öğrenci ve öğretmenin fiziksel anlamda farklı alanlarda bulunduğu, kişilerin öğrenmelerinden kendilerinin sorumlu tutulduğu gerekli görülen hallerde öğrenme gereksinimini sırtlandığı "uzaktan eğitim", bugün de kişilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak konusunda birbirinden farklı seçeneklerle sunulmasına ortam hazırlayan bir tür eğitim sistemi olarak kabul edilmekte ve her geçen gün daha da yaygın hale gelmektedir. Uzaktan eğitim sistemi yaşamsal aktiviteleri kesintiye uğratmaksızın zamanın daha verimli kullanılmasına olanak tanıması, öğrencilerin bazı nedenler dolayısıyla eğitime dahil olamamış ya da eğitimini yarıda kesmek zorunda kalmış olanlara bir şans vermesi, öğrenen bireylerin yalnız

olarak eğitim-öğretim aktivitelerini gerçekleştirmesine imkan sağlaması, uzak alanlara ulaşmak konusunda meydana gelen ulaşım sorunlarına bir alternatif çözüm sunması, eğitim açısından fırsatta eşitlik imkanı yaratması gibi sıralanabilecek avantajların varlığı uzaktan eğitim sisteminin gelişimine destek olmuştur (Kaya & Önder, 2002).

Burada bahsedilen avantajlara ek olarak uzaktan eğitim sisteminin öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğretim hedefleri, öğrencilerin yaş, teknik ya da yöntemi, öğrenme ortamı gibi bireysel farklılıkları şeklindeki durumlarda esnek olması, özel ya da devlet sektöründe çalışan kişilerin işlerine devam ederken aynı zamanda kendilerini geliştirebilmeleri, eğitimlerine devam edebilmeleri ve mesleki açıdan ilerlemeye olanak tanıması, rahatlıkla güncellenen ölçme ve değerlendirme araçları ile birlikte alternatif ve birden çok öğrenme ortamı yaratması kabullenilebilir bir durum olduğunu ortaya çıkarmıştır (Uşun, 2006). Covid-19 pandemi dönemi boyunca uzaktan eğitim yönteminin bireylerin tümünün eğitim ihtiyacını gidermesiyle, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini almasa da bunun için bir alternatif oluşturduğunu söylemek mümkün olacaktır.

1.7.6.1.1 Uzaktan Eğitimde Öz-yeterlik : Öz-yeterlik insan davranışları üzerinde sayılabilecek en temel kavramlardan biridir. Senemoğlu (2009)'na göre öz-yeterlik kavramı kişinin bir performans sergilemesi için gerekli sayılan etkinliklerin organizasyonunu yapması ve başarılı bir şekilde bu davranışı sergileme kapasitesine dair olan yargısı olarak tanımlamıştır. Zimmerman (1995) ise öz-yeterliği bireyin herhangi bir işi başarı ile gerçekleştirme kabiliyeti biçiminde tanımlamıştır.

Alanyazın incelendiğinde ise bir alanda ya da konuda yüksek seviyede öz-yeterliliği bulunan bireylerin; o konu kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlere karşı katılım isteği ve beklentisinin diğer bireylere kıyasla daha yüksek seviyede olduğu gözlemlenmiştir. Teknoloji kapsamında ortaya çıkan gelişmelerin yanı sıra; bireysel gelişim alanında eğitimin önemli bir konuma gelmesi, öğretilmek istenen bilginin artması, içeriklerin daha karmaşık bir duruma gelmesi ve nitelik bakımından eğitimin yüksek seviyelere çıkarılmasının amaçlanması şeklinde sıralayabileceğimiz faktörler dolayısıyla eğitim açısından bazı anlayışların değişmesi ihtiyacı doğmuş ve bunu takiben eğitimde teknolojiden faydalanılmaya başlanmıştır. Teknolojinin eğitime dâhil edilmesi ile birlikte; ders içeriklerinin öğrencilere sunulması kolaylaşmış, kullanılan çeşitli yöntemler ve tekniklerle öğrenilen bilgilerin tekrar edilme olanakları artış göstermiş, öğrencilerin ders içeriğine uygun alıştırmalar yapması ve problem çözmesi gibi olanaklar sunuluştur (Odabaşı,

2000).

Teknolojinin eğitime entegre olması ile hem eğitim hem de teknoloji modeli gerçekleştirilmek amaçlanmaktadır. Bu amaçlar pedagoji ve teknolojiyi merkeze alan modellerdir. Teknolojiyi odaklayan modeller; öğretmenlerin teknolojiyi kullanımına ilişkin gereken bilgi ve becerileri kazanmalarını sağlamaktadır. Pedagoji odaklı modeller ise öğretim sürecinde teknolojinin kullanımını pedagojik bilgilerle ilişkilendirir. Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi bir çeşit pedagoji odaklı modeldir. Bu model efektif bir teknoloji entegrasyon sürecinde öğreten bireylerin gereksinim duydukları pedagoji, teknoloji ve içerik bilgisinin beraber kullanımını ve birbiri ile olan etkileşimini belirtmektedir (Yurdakul, 2011).

Uzaktan eğitimde öğreticiler başarılı olabilmek için uzaktan eğitim sistemini verimli ve etkili bir biçimde kullanmalı, bunun yanı sıra bireysel olarak da kendilerini yeterli görmeleri gerekmektedir. Bugünün koşulları altında öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için teknik bilgi öz-yeterliği, öğretimsel içerik öz-yeterliği, duygusal iletişim öz-yeterliği, için kişisel gelişim öz-yeterliği, teknoloji kullanımı öz-yeterliği şeklindeki öz-yeterliklerle yakın bir biçimde alakalı olmalıdırlar. Bilhassa Covid-19 pandemi dönemi ile beraber, öğretmenlerin çevrim içi eğitimde öz-yeterliklerinin maksimum düzeyde olması oldukça önemli ve gerekli bir durumdur. Kişilerin bir konu hakkında öz-yeterlilik düzeyinin yüksek olması; o konuda gerçekleştireceği faaliyetlerde daha istekli davranışlar sergilemesini ve o konudan daha çok zevk duymasını sağlamaktadır. Bir konu için öz-yeterliği yüksek seviyede olan bireylerin, o konudaki problemleri aşma becerisinin diğer kişilere kıyasla daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

1.7.6.1.2 Uzaktan eğitimde engeller : Öğretmenlere, çevrim içi eğitim uygularken karşı karşıya kaldıkları sorunları en alt düzeye çekmek için çok çeşitli etkenlerde destek sağlanması gerekir. Bu destekler uzaktan eğitim sisteminde yer alan ders içeriklerinin efektif ve verimli bir biçimde devam edebilmesinin sağlanması ile ilişkili olan müfredat faktörü, öğretmenin direkt olarak kendisini yetiştirmesi konusu ile ilişkili olan öğretmen faktörü, öğrencilerin uzaktan eğitim aracılığıyla alacakları eğitimin etkili olması ve bireysel öz denetimlerinin kontrol edilmesi ile ilişkili olan öğrenci faktörü, uzaktan eğitim sisteminin planlanmasının yanı sıra yönetimi ile de ilişkili olan okul faktörü ve olarak sayılabilir. Öğretmenlerin kendileriyle ilişkili olarak yalnızca teknik destek vermekten çok öğretmenlere pedagojik ve materyal tasarımı konularında da destek verilmesi, öğretmenlerin çevrim içi eğitim sistemine daha kolay adapte olmalarını sağlamış ve öğretmenlerin bireysel performanslarının artmasına katkıda bulunmuştur.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşı karşıya gelebilecekleri bir sorun olarak gördükleri adaptasyon problemini çözmek amacıya, MEB'in hizmet içi bazı seminerler düzenleyerek bu engeli en minimum düzeye indirmeyi hatta ortadan kaldırmayı hedeflediği görülmektedir. Bu hizmet içi seminer programlarının açılması ile birlikte öğretmenlerin performans düzeyini arttırmak da bir diğer hedef olarak gösterilebilir. Uzaktan eğitim sistemini uygulayarak eğitim-öğretim gerçekleştiren kurumların öncelikle uzaktan eğitim süreci içinde nerede bulunduklarını açıklayan bir politika benimsemeleri gereklidir. Uzaktan eğitim uygulamasını kullanarak eğitim-öğretim hayatını sürdüren kurumlar tek ya da çift amaçlı organizasyonlar şeklinde adlandırılmaktadır.

Uzaktan eğitim öğretime devam eden kurumlar tek amaçlı olarak isimlendirilmektedir. Hem uzaktan hem de yüz yüze eğitim uygulamalarını kullanan kurumlar ise çift amaçlı kurumlar olarak adlandırılır. Uzaktan eğitim sisteminin başarıya ulaşması yalnızca okula yönetimlerinin yönetimsel veya bireysel kabiliyetleri ile ilişkili değildir. Uzaktan eğitimi meydana getiren pek çok boyut bulunmaktadır. Bunlardan söz edecek olursak; kurallar, ilkeler, ülke politikaları, gelenek ve görenekler ve bilgi şeklindeki boyutların bir araya toplanmasıyla sağlıklı bir uzaktan eğitim uygulaması meydana getirilmiş olur. Okul yönetiminde bulunan bireylerin bu kapsam doğrultusunda öğrenci ve öğretmenlere ihtiyaç duyulan desteğin verilmesi halinde eğitimde başarı karşı konulmaz bir duruma gelir. Öğretmenler için uzaktan eğitim sisteminde müfredat kapsamında hem zengin hem de kaliteli kaynağın sağlanması, öğretim faaliyetlerinin verimli ve etkili olması açısından oldukça yararlı ve etkilidir (Gürer, Tekinarslan & Yavuzalp, 2016).

Öğretmenlerde müfredat boyutunda gerçekleştirilecek içeriğin kalite düzeyi öğretmenin verdiği dersin daha eğlenceli ve etkili olmasına olanak tanır. Eğitim faaliyetlerinde kullanılması amacıyla öğretmenlere sunulan içeriklerin kalite durumuna göre negatif ya da pozitif düşüncelere ortam hazırlayacağı söylenmektedir (Seaman, 2009). Uzaktan eğitimde öğrenen konumunda öğrenciler bulunmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin derse katılımı, ders içi performansları ve ilgileri oldukça önem arz eden bir durumdur. Öğrencilerin burada sıralanan konularda minimum yeterlilik göstermeleri ise istenmeyen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin çevrim içi eğitimden başarı elde edebilmeleri için temel olarak gösterilen beş özelliğe sahip olmaları gerekmektedir. Bunlar: başarılı olmak konusunda maksimum seviyede inanç, yüksek başarı, yüksek motivasyon düzeyi, pozitif tutum, öğrenme hedeflerinde açık olma, iç kontrol odağı ve yüksek motivasyon düzeyi olarak sıralanabilir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sistemi içerisindeki öğrencilerin başarılı olması için temel kabul edilen bu beş özelliği dikkate alması ve bu özellikler doğrultusunda ders planlamalarının gerçekleştirilmesi gereklidir.Uzaktan eğitim tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de zorunlu bir hal almıştır. Uzaktan eğitim uygulamasının yukarıda söz edilen engellerin kaldırılması halinde okul, öğretmenler, öğrenci ve müfredat bakımından daha verimli bir duruma geleceği düşünülmektedir. Çevrim içi eğitimin verimliliği için belirlenmiş olan bu faktörler bir bütün meydana getirmektedir. Bu bütünlüğün, eğitim sisteminin en üst kademesinde bulunan kişiden en alt kademesinde bulunan kişiye varıncaya kadar organize bir biçimde süreklilik göstermesi gereklidir. Pandemi dönemi ile beraber bu organizasyon oluşturulmaya çalışılmış, eksik olunan noktalar giderilmiş ve yeni değişimler göz önünde bulundurularak gerekli görülen eklemeler sağlanarak uzaktan eğitim faaliyetlerine devam edilmiştir.

1.7.6.2 Uzaktan Türkçe Eğitim : Kişi için kendi anadilinde eğitim almak ve anadilinin doğru ve tam bir şekilde öğrenilip, en doğru biçimde kullanılması sürecindeki eğitim oldukça önemlidir. Kişinin kendi anadilini en doğru biçimde kullanabilmesi onun kabiliyetinin yanı sıra eğitimi ile de ilişkili bir durumdur. Kişinin kendi kendisini en doğru şekilde açıklayabilmesi, diğer kişilere doğru bir biçimde bireysel fikrini aktarabilmesi yaşamını sürdürebilmesi ve daha kolay hala getirebilmesi açısından oldukça önemli bir konumdadır. Dolayısıyla öğrenim süreci içerisinde kişilerin aldıkları Türkçe ile ilişkili dersleri başarı ile bitirmeleri beklenmektedir. Eğer kişi kendi anadilini etkili bir şekilde kullanabiliyor ise, söz konusu durum bu kişinin bütün hayatı üzerinde etkili olmaktadır. En önemli ve temel iletişim araçlarından bir tanesi dil olarak değerlendirilir. Bu

yüzden dilin etkili bir şekilde kullanılması da çok önemlidir.

Ülkemizde uzaktan eğitime ait gelişim evreleri ve dönemleri tespit edilirken, uzaktan eğitim içerisinde faydalanılan teknolojiler ve alan içerisinde etki gösteren mühim olaylar dikkat çekmiştir. Bu bağlamda Türkiye'de dört ayrı dönemin varlığından söz edilebilir.

- Dönem -Tartışma ve öneriler: Kavramsal (1923-1955).
- Dönem -Yazışarak: Mektupla (1956-1975).
- III. Dönem - Görsel-işitsel araçlarla: Radyo-Televizyon (1976-1995).
- IV. Dönem - Bilişim tabanlı: İnternet-Web (1996-…)

1.7.7 İlgili Araştırmalar

1.7.7.1 Dil Öğretimi ve Ders Kitapları İle İlgili Çalışmalar : Birçok konuyla ilgili kuramları öğretmek amacıyla oluşturulan, kolaylık ve zorluk seviyesine göre çeşitlendirilen planlı ve programlı metinlerden oluşan kitaba "ders kitabı" denir (Demirel, 2010, s. 34). Bu kitaplar öğrenim sürecini kapsayan konuları öğrencilere ne öğreneceği ve nasıl öğreneceği, öğretmenlere ise ne öğreteceği konusunda bir yol izlemelerinde yardımcı olan kaynaklardır (Küçükahmet, 2011, s.18).

"Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi" Demirel tarafından 2008 yılında kaleme alınmış bir eserdir. Burada ders kitaplarının eğitimde en sık tercih edilen öğretim materyali olduğuna değinilmiştir. Öğretimde kullanılan ders kitabı ile öğretim programı arasında mevcut olan ilişki, programda yer alan öğeler ile ders kitabı arasında bulunan ilişki; öğrenci ile ders kitabı arasındaki ilişki, öğrenciye ait nitelikler ve öğrencinin ders sürecine aktif biçimde katılım sağlaması arasında bulunan ilişki; öğretmen ile ders kitabı arasındaki mevcut ilişki, eğitimciye ait nitelikler ve öğrenciye rehberlik sağlanması arasında bulunan ilişki; eğitim-öğretim aleti olarak ders kitapları, okul içerisinde ders kitabı, alternatif araçlar ve bunun yanı sıra ders kitabının kullanım şekli biçimindeki başlıklar ile ifade edilmiştir.

"Ders Kitaplarının İncelenmesi" isimli eser ise 2002 yılında Güneş tarafından ortaya konmuştur. Bahsi geçen yazıda öğretim süreci içerisinde vazgeçilmez olarak değerlendirilen aletlerden bir tanesi olarak ders kitapları gösterilmiştir. Ders kitaplarının kişilerin yanı sıra toplumun ve ailelerin üzerinde oluşturduğu etki nedeniyle eğitim öğretim süreci içerisinde ve bilgi almada oldukça büyük öneminin olduğundan bahsedilmiştir.

2003 yılında ise Küçükahmet tarafından hazırlanan "Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu"nda, öğrencilerin ders kitaplarını hemen hemen sahip oldukları bilgilerin tümünün

kaynağı olarak varsaydıkları ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra tüm bilim dallarının ders kitabından yararlandığını düşündüklerini ve buna ek olarak öğrenci ebeveynlerinin dahi ders kitaplarını eğitimin orta noktasına koyduğunu geride bırakılan zaman içerisine hayati bir delil şeklinde ifade edilmiştir.

"Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi" isimli çalışma (2003) Ceylan ve Yiğit tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada; ders kitapları olarak tanımlanan kitapların oldukça ciddi bir öneme sahip olduğu bugünün eğitim öğretim sistemi içerisinde, eğitimcilerin bilgilerini çok daha iyi biçimde kullanmasına ve mevcut bilgilerini çok daha iyi bir biçimde sunmasına olanak tanıyan ders kitaplarının ne olursa olsun öğretmeni sınırlamaması ve engellememesi gerektiğinden söz etmiştir.

"Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi" çalışması ise 2004 yılında Seven ve Kılıç tarafından hazırlanmıştır. Bahsi geçen bu çalışmada, okutman olarak değerlendirilen kişilerin ders kitaplarını halihazırda var olan müfredatmış gibi değerlendirip, anlaşılma durumuna bakılmaksızın, anlamlı öğrenmeyi gerçekleştirip gerçekleştiremediği, kavramların en doğru biçimde sunulup sunulmadığını ve söz konusu kavramların sunuluşunun herhangi bir yanlış algılamaya yol açıp açmadığını önemsemeden ders kitabını tespit edilen süre içerisinde öğrencilere aktarma uğraşı içinde olmaması gerektiği üzerinde durmuştur.

"Materials Evaluation and Design for Language Teaching" isimli çalışma (2002) " Gilmore tarafından hayata geçirilmiştir. Bu çalışmada, ders kitaplarının öğretim sürecine ve programlamaya faydalı olacak çok fazla yardımcı materyal verebileceğinden bahsedilmiştir. Ayrıca bu kitaplar öteki araçların kullanımına da yön verebilir bir özelliğinin olduğu konusunda da bilgi vermektedir.

Yalın tarafından 2006 yılında "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme" başlığına sahip bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada ders kitaplarının eğitim bakımından verimlilik düzeyinde fiziksel yapıya ait niteliklerin oldukça büyük etkisi olduğu ifade edilmektedir. Kitabın içerisinde oldukça faydalı bilgiler olsa da, eğer aynı kitabın fiziksel yapısı çekici değilse, bu kitabın öğrencinin dikkatini çekme olasılığı oldukça düşüktür. Bu nedenle böyle bir durumun eğitim süreci içerisinde efektif biçimde kullanılmasını zor hale getireceğinden bahsedilmiştir.

"Eğitimde Program Geliştirme, Kuramdan Uygulamaya" ismine sahip olan ve Demirel (2012) tarafından hazırlanan çalışmada, ders kitaplarının barındırdıkları tüm öğeler ile eğitim öğretime ait amaçları yerine getirmeyi amaçladığından söz edilir. Dolayısıyla, kitabı meydana

getiren öğelerin her biri, kendi görevlerini başarı ile gerçekleştirebilecek seviyede yeterliliğe sahip olmalıdır. Buna ek olarak ders kitabı bir bütünsellik içerisinde faaliyet göstermeli ve kaliteli bir tasarımının olmasının gerekli olduğu üzerinde durulmuştur.

2001'de Ataman vd. tarafından yapılan "Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu" isimli çalışmada, hedeflenen tutum ve davranışlardan ayrılıp başka yönlere sapma durumunun önlenmesinde ders kitaplarının belirleyici rol oynadıklarından bahsedilir. Yazar kitabı meydana getirirken en kapsamlı çerçeve olarak belirtilen hedefler kıstas olarak belirlendiğinde, eğitim sürecinde mevcut olan amaçların gerçekleştirilmesine dair bazı sınırlar da belirleneceği ve yaşanabilecek herhangi bir sapma durumunun da önüne geçileceği üzerinde durulmuştur.

"Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu" isimli ve Güçlü (2001) tarafından editörlüğü yapılan çalışmanın temel fikri ders kitaplarının bilgilerin aktarır iken, yeni fikirlerin ortaya çıkmasına ortam hazırlayacağı ve bilgilerin üretilmesine de kaynaklık edeceği üzerinde durulmuştur. Ayrıca iletişim sürecinde ders kitabı kaynağı, okuyucu alıcıyı, kitabın dili ve anlatımı da kanalı oluşturan hususlar olarak üzerinde durulmuştur.

1.7.7.2 Uzaktan Eğitim İle İlgili Araştırmalar: İkinci dil olarak İngilizce öğretimi web sitelerinin kullanılabilirliği konusu Liu ve diğerleri (2008) tarafından gerçekleştirilen "Designing Websites for ESL Learners: A Usability Testing Study" isimli araştırmada incelenmiştir. Bu araştırmada ikinci dil olarak İngilizce öğretimi uygulaması amacıyla geliştirilen beş web sitesi tespit edilmiştir. Bu sitelerden her birinin 10 kullanıcı tarafından değerlendirilmesi sağlanmıştır. Çalışmada, öncesinde anket uygulanması ile tanınan kullanıcıların görevi tamamlarken sergiledikleri performansın gözlemlenmesi de sağlanmıştır. Bunun yanı sıra web sitesini değerlendirmeleri için de kullanıcılara bir anket verilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen çıktılara göre kullanılabilirliği değerlendirilen beş web sitesinde birtakım problemlerin varlığı belirlenmiştir. İkinci dil olarak İngilizce öğretiminde tercih edilen beş web sitesinden birinde, kullanılabilirlik konusunda dair daha düşük seviyede sorunların var olduğu ortaya çıkarılmıştır. Dil öğretimi açısından oldukça yoğun içeriğe sahip ikinci dil öğretimi web sitelerinin, işlevsel olan site haritalarıyla gezinmenin kolay hale gelmesi gerekliliği ise çalışma içerisinde özellikle vurgulanan noktalar arasında gösterilir.

Almanthari vd. (2020)'in gerçekleştirdiği çalışma öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamasında karşı karşıya geldikleri engelleri gün yüzüne çıkarmayı hedeflenmiştir. Araştırmada Endonezya'da yaşayan ve bir ortaokulda çalışan 159 Matematik öğretmeni yer almış

ve dört alt boyutta ortaya çıkan engeller üzerinde durulmuştur. Öğretmen boyutunda engellin varlığıyla karşılaşılmamıştır. Öğrenci boyutunda meydana gelen engellerin uzaktan eğitim sistemi üzerindeki en önemli engel olarak tespit edilmiştir. Müfredat, öğrenci ve okul boyutları arasında pozitif yönde oldukça güçlü bir korelasyon olduğu belirlenmiştir. Sonuçta, öğreticilerin öğrenenlere erişmek konusunda sıkıntı yaşadıkları ve öğretici bireylerin uzaktan eğitim konusunda pozitif düşüncelerinin bulunduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitim uygulamalarına daha az katılmasının nedenlerinin tespit edilmesi için de birtakım öneriler sunulmuştur.

Dieaconescu, Tartavulea, Albu, Petre ve Albu (2020) tarafından ortaya konan çalışmada Covid-19'un gündeme gelmesiyle önem kazanan uzaktan eğitim sistemine ani geçiş durumunun etkileri araştırılmıştır. Bu çalışma toplamda 13 Avrupa ülkesinde bulunan 362 profesör ve öğrencilerden elde edilen veriler ışığında gerçekleştirilmiştir. Hem üniversitelerin hem de öğrencilerin bu sürece oldukça hızlı bir biçimde adaptasyon gösterdikleri ve bu sistemi hemen kullandıkları sonucuna varılmıştır. Uzaktan eğitime geçiş döneminin en başında katılımcıların sahip oldukları görüş, uzaktan eğitim uygulamalarının eğitime yapacağı katkının orta seviyelerde olacağı şeklindeyken, katılımcıların genelinde bu görüş zamanla değişerek yüz yüze eğitim sürecinde de uzaktan eğitimin yardımcı olarak kullanılacağı görüşü oluşmuştur. Bu verilere dayanarak kurumların da destek vermesiyle çevrim içi eğitime karşı güvenin ve uzaktan eğitim değerlendirmelerinin objektifliği arasında da pozitif yönlü bir korelasyonun varlığı ortaya konmuştur.

Brush, Glazewski ve Hew (2008) tarafından yapılan ve öğretmen olmaya aday olan bireylerin teknoloji beceri, engelleri ve inancı isimli bir çalışma yürütülmüştür. Bu araştırma çalışması kapsamında bir çeşit ölçek tasarlanmış ve ölçeğe dair güvenirlik ve geçerliği ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. 176 öğretmen adayı örneklem olarak çalışmaya dahil olmuştur. Gerçekleştirilen çalışmada ölçeğin güvenilirlik katsayısının .81-.95 olduğu belirlenmiştir. Konu ile ilgilenen uzmanlar bu ölçeğin geçerli olan bir ölçek olduğunu ifade etmişlerdir. Toplanan veriler üzerinde gerçekleştirilen analizler neticesinde örneklemin teknoloji kabiliyeti incelenmiştir. Örneklemin elektronik alanda iletişim kurma konusunda ve temel seviyede bilgisayar uygulamalarında bireysel açıdan kendilerine güvenlerinin yüksek olduğunu, kelime işlemci programını ve "www" şeklindeki web arama kısaltmasını basit bir şekilde kullanabildiklerini, ancak yazılım açısından ürün üretmekte eksik kaldıkları sonucuna varılmıştır. Örneklemin inancı üzerinde durulduğunda eğitime teknolojinin entegrasyonunun kullanımına dair olarak gelişen

tutumlarının pozitif yönde ilerlediği gözlemlenmiştir. Bu noktadan ilerleyerek eğitimde teknoloji entegrasyonu yetenekleri yüksek düzeyde olmayan öğretmen adaylarının teknoloji karşısında var olan inançlarından faydalanmaları için teknoloji hakkında çeşitli eğitimlere gereksinim duydukları gözlemlenmiştir. Ölçeğin teknoloji engelleri boyutuna bakıldığında örneklemdeki kişilerin verilen ödevleri teknoloji aracılığıyla gerçekleştirmeleri gerektiği ancak teknolojiyi nasıl kullanacakları hakkında kendilerini yetersiz gördükleri için teknoloji entegrasyonu konusunda bazı engellere takıldıkları sonucuna varılmıştır. Nitekim sonuca bakıldığında, öğretmen olmaya aday olan bireylerin teknolojik açıdan yeteneklerinin düşük seviyelerde olması sebebiyle oluşturulacak öğretim programlarının teknoloji, gelişim ve beceriye yönelik biçiminde tavsiyelerde bulunulmuştur.

Konu hakkında gerçekleştirilen araştırma çalışmalarına göz atıldığında, Covid-19 pandemisi öncesi ve sonrası biçiminde iki ayrı dönem olarak ayrıştırılabilir. Pandemi öncesinde uygulanan uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmalar genellikle uzaktan eğitim sistemine ilişkin kişilerin sahip oldukları fikir ve düşünceleri yansıtmaktadır. Burada sözü edilen fikirler Covid-19 öncesinde uzaktan eğitime dair ilgi, algı tutum, motivasyon vb. şeklinde sıralanabilecek konularda kişilerin sahip oldukları olumlu ya da olumsuz düşünceleri ortaya çıkarırken, pandemi sonrasında gerçekleştirilen çalışmalarda kişilerim uzaktan eğitim uygulamalarını tercih etmesiyle birlikte uzaktan eğitim esnasında meydana gelen durumları da ortaya sermiştir. Covid-19 döneminden sonra beliren bu özyeterlik ve engeller uzaktan eğitim uygulamalarına dair asıl fikir ve düşünceleri de ortaya çıkarmaktadır.

2. BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1 Araştırma Modeli

Araştırma sosyal bilimler alanında kullanılan genel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmacı kullanacağı tarama deseni vasıtasıyla, araştırmaya dahil edilen katılımcıların, araştırmaya konu olan olay ya da olguya ilişkin tutum ve görüşlerini belirlemeye çalışırken bu durumlarla ilgili olay ve olguyu betimler (Karakaya, 2012).

2.2 Evren ve Örneklem

Bu çalışmada öngörülen araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için uzaktan öğrenim uygulamalarıyla dil öğreniminin dünyada ve Türkiye'de güncel durumunun belirlenebilmesi için geniş kapsamlı alanyazın taraması yapılması, yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine yönelik uzaktan eğitim uygulamalarının derlenerek analiz edilmesi planlanmıştır. Bu bağlamda Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (ULUTÖMER) Türkçe öğrenen hazırlık sınıfı öğrencileriyle anket çalışmaları yapılmıştır.

Hedef kitleden nicel ve nitel verilerin derleneceği bu çalışmada nicel ve nitel verilerin birlikte değerlendirildiği karma yöntem (mixed method) (Çepni, 2018; Dörnyei, 2007) kullanılacaktır. Çalışmanın katılımcı grubu, 2020-2021 bahar döneminde ve 2021-2022 güz döneminde Uludağ Üniversitesi (ULU)TÖMER'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi gören yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır. Veri toplanacak katılımcı öğrenci sayısı süreç içinde belirlenecektir.

2.3 Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak alanyazın incelenerek) oluşturulmuş (Kışla, 2005; Kurnaz, 2020; Özmen, 2010; Mercan, 2018 öğrenci profili ve öğrencilerin Türkçe öğrenim süreçlerinde uzaktan eğitim uygulamalarından yararlanma durumlarını ve uzaktan eğitim uygulamalarının dil yetilerinin gelişimine yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik veri toplama araçları kullanılacaktır. Çalışma için veriler üç veri toplama aracıyla derlenmiştir.

1) Öğrenci profili belirleme bilgi formu,
2) Uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik öğrenci tutum ve görüşlerini belirleme anketi ve
3) Uzaktan eğitim uygulamalarının

Türkçe dil yetilerinin geliştirilmesine etkisinin belirlenmesine yönelik Avrupa ortak öneri

metninde (Trim, North, Coste ve Sheils, 2001) yer alan 11 maddelik dil yetileri ölçeği.

2.4 Veri Toplama Süreci

Veriler 2020-2021 bahar 2021-2022 güz döneminde Uludağ Üniversitesi (ULU)TÖMER'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi gören öğrencilerden çevrimiçi Google forms veri toplama aracıyla derlenecektir.

2.5 Verilerin Çözümlenmesi

Bu araştırmada nitel ve nicel verilerden elde edilecek bulgular bu çalışmanın uzaktan eğitim yöntemiyle Türkçenin öğrenilmesine yönelik 7 araştırma sorusunun yanıtlanması ve 7 hipotezin sınanması için kullanılacaktır. Derlenen veriler nitel ve nicel veri analiz yöntemleriyle (Çepni, 2018; Dörnyei, 2007) analiz edilecektir. Nicel veri analizi M. S. Excel programıyla yapılarak elde edilen bulguların katılımcıların yaş, cinsiyet, ülke gibi demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ikili karşılaştırmalar yapılacaktır.

2.6 Araştırmanın Hipotezleri

Bu çalışmada öngörülen araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için uzaktan öğrenim uygulamalarıyla dil öğreniminin dünyada ve Türkiye'de güncel durumunun belirlenebilmesi için geniş kapsamlı alanyazın taraması yapılması, yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine yönelik uzaktan eğitim uygulamalarının derlenerek analiz edilmesi ve Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (ULUTÖMER) Türkçe öğrenen hazırlık sınıfı öğrencileriyle anket çalışmaları yapılması gerekmektedir. Yapılacak olan alanyazın taraması ve veri toplama araçlarıyla elde edilecek verilerle yanıtlanmak üzere yine alanyazın incelenerek (Pilancı ve Çalışkan, 2015; Kurnaz ve Serçemenli, 2020; Özmen, 2010; Mercan, 2018) aşağıdaki 7 araştırma sorusu belirlenmiştir. Bu 7 araştırma sorusuyla bağlantılı olarak aşağıdaki 7 hipotez sınanacaktır.

AS1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarının güncel durumu nasıldır?

H1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarından yaygın olarak yararlanılmaktadır.

HA: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımı yeterince yaygınlaşmıştır.

HO: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımı yeterince yaygınlaşmamıştır.

AS2: Uzaktan eğitim uygulamalarının yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine

olumlu katkı sağmakta mıdır?

H2: Uzaktan eğitim uygulamaları yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecine olumlu katkı sağlamaktadır.

HA: Başvurulan uzaktan eğitim uygulamaları yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine olumlu katkı sağlamaktadır.

HO: Uzaktan eğitim uygulamaları yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine yeterince olumlu katkı sağlamamaktadır.

AS3: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecinde başvurulan uzaktan eğitim uygulamalarının ne tür dezavantajları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri vardır?

H3: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecinde başvurulan uzaktan eğitim uygulamalarının öğretici ve öğrenci tarafında teknik, eğitsel ve lojistik dezavantajları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri olduğu ortaya çıkacaktır.

HA: Söz konusu uzaktan eğitim uygulamalarının öğretici ve öğrenci açısından teknik, eğitsel ve lojistik dezavantajları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri olduğu ortaya çıkmıştır.

HO: Söz konusu uzaktan eğitim uygulamalarının öğretici ve öğrenci açısından hiçbir dezavantajlı, sınırlılığı veya zayıf yönü olmadığı ortaya çıkmıştır.

AS4: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine etkisi ne şekildedir?

H4: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumlu katkı sağladığı ortaya çıkacaktır.

HA: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumlu katkı sağlamıştır. Bu olumlu katkının yetilere göre dağılımı veri analizi sonucunda belirlenebilecektir.

HO: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkı sağlamıştır.

AS5: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri nelerdir?

H5: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri yetilere göre farklılık göstermektedir.

HA: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri dil yetilerine göre farklılık göstermektedir.

HO: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri dil yetilerine göre farklılık göstermemektedir.

AS6: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin tutum ve görüşleri ne şekildedir?

H6: Öğrencilerin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu varsayılmaktadır.

HA: Öğrenciler uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin olumlu tutum ve görüş sergilemektedir.

HO: Öğrenciler uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik olumsuz veya çekimser tutum ve görüş sergilemektedir.

AS7: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri ve tutumları kaynak ülke, yaş, cinsiyet, dil seviyesi gibi demografik değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?

H7: Öğreticilerin uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik görüş ve tutumlarının demografik değişkenlere göre farklılık göstereceği varsayılmaktadır.

HA: Öğrencilerin demografik özellikleri uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik görüş ve tutumlarına etki etmektedir.

HO: Uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik öğrenci görüş ve tutumları demografik özelliklere göre farklılık göstermemektedir.

3. BÖLÜM
BULGULAR VE YORUM

Yapılan araştırma çalışmasına ait bulgular aşağıdaki gibidir.

Tablo 3
Eğitim Durumuna Göre Dağılım

		n	%
Eğitim seviyeniz nedir?	Hazırlık sınıfı	24	80,0
	1. Sınıf	4	13,3
	Son sınıf	2	6,7
	Total	30	100,0

Katılımcıların eğitim seviyelerine göre dağılım incelendiğinde hazırlık sınıfı öğrencileri oranı %80, birinci sınıf öğrencileri oranı %13,3, son sınıf öğrencileri oranı %6,7'dir.

Tablo 4
Türkçe Dil Seviyesine Göre Dağılım

		n	%
Türkçe seviyeniz nedir?	A1	1	3,3
	A2	4	13,3
	B1	16	53,3
	B2	7	23,3
	C1	2	6,7
	Total	30	100,0

Türkçe seviyesine göre dağılım incelendiğinde A1 seviyesinde olanların oranı %3,3, A2 seviyesinde olanların oranı %13,3, B1 seviyesinde olanların oranı %53,3, B2 seviyesinde olanların oranı %23,3 olup C1 seviyesinde olanların oranı %6,7'dir.

Tablo 5
Yaşa Göre Dağılım

		n	%
Yaşınız?	18-20	14	50,0
	21-23	2	7,2
	23+	12	42,9
	Total	28	100,0

Yaşa göre dağılım incelendiğinde; 18-20 yaş grubu kişilerin oranı %50, 21-23 yaş grubu kişilerin oranı %7,2, 23+ yaş grubu kişilerin oranı %42,9'dur.

Tablo 6
Cinsiyete Göre Dağılım

		n	%
Cinsiyetiniz	1. Kadın	18	60,0
	2.Erkek	12	40,0
	Total	30	100,0

Katılımcıların %60'ı kadın, %40'ı ise erkektir.

Tablo 7
Sahip olunan Donanım Durumuna Göre Dağılım

		n	%
Sahip olduğunuz donanım	1. Masaüstü Bilgisayar	15	50,0
	2. Dizüstü Bilgisayar	6	14,0
	3. Tablet Bilgisayar	4	13,3
	4. Akıllı Telefon	5	16,7
	Total	30	100,0

Sahip olunan donanıma göre dağılım incelendiğinde masaüstü bilgisayarı olanların oranı %50, Dizüstü bilgisayarı olanların oranı %16,7, Tablet bilgisayarı olanların oranı %13,3, Akıllı telefonu olanların oranı %16,7'dir.

Tablo 8
İnternet Sahip olma Durumuna Göre Dağılım

		n	%
Ne tür İnternet bağlantınız var ?	1. Ev interneti	24	80,0
	2. Mobil internet	6	20,0
	Total	30	100,0

İnternet bağlantı türü dağılımı incelendiğinde ev interneti olanların oranı %80, Mobil interneti olanların oranı %20'dir.

Tablo 9
İletişim Araçlarına Sahip Olma Durumuna Göre Dağılım

		n	%
Uzaktan Eğitim ile Türkçe öğrenim sürecinizde aşağıdaki iletişim araçlarından hangisinden yararlandınız?	2. Masaüstü bilgisayar	20	66,7
	4. Tablet bilgisayar	4	13,3
	5. Telefon	6	20,0
	Total	30	100,0

Uzaktan Eğitim ile Türkçe öğrenim sürecinde yararlanılan iletişim araçları dağılımı incelendiğinde; masaüstü bilgisayar %66,7, tablet bilgisayar %13,3, telefon ise %20 oranında yararlanılmıştır.

Tablo 10

Üniversite Eğitim Kalitesinin Değerlendirilmesine Göre Dağılım

		n	%
Üniversitenizde verilen uzaktan eğitim kalitesini genel olarak nasıl değerlendirirsiniz?	1. Yeterli	19	63,3
	2. Yetersiz	11	36,7
	Total	30	100,0

Üniversitede verilen uzaktan eğitim kalitesi yeterlilik düzeyi incelendiğinde yeterli olduğunu belirtenlerin oranı %63,3, yetersiz olduğunu belirtenlerin oranı %36,7'dir.

Tablo 11

İnternet Altyapısına Göre Dağılım

		n	%
Uzaktan eğitim için evde kullanmış olduğunuz internet altyapısı hangi düzeydedir?	1. Çok iyi	8	26,7
	2. İyi	19	63,3
	3. Kötü	2	6,7
	4. Çok kötü	1	3,3
	Total	30	100,0

Uzaktan eğitim için evde kullanmış olduğunuz internet altyapısı düzeyi incelendiğinde çok iyi olduğunu belirtenleri oranı %26,7, iyi olduğunu belirtenlerin oranı %63,3, kötü olduğunu belirtenlerin oranı %6,7 olup çok kötü olduğunu belirtenlerin oranı %3,3'tür.

Tablo 12

Açık ve uzaktan verilen derslerde sınıf ortamındaki kadar etkili midir?

		n	%
Açık ve uzaktan verilen derslerde sınıf ortamındaki kadar etkili öğrenebileceğime inanıyorum.	1. Evet	6	20,0
	2. Hayır	6	20,0
	3. Emin değilim	18	60,0
	Total	30	100,0

Açık ve uzaktan verilen derslerde sınıf ortamındaki kadar etkili olunabileceğine inananların oranı %20, inanmayanların oranı %20, emin olmayanların oranı ise %60'tır.

Tablo 13

Bilgisayar ve internet kullanarak ödevlerim hızlı ve kolay mıdır?

		n	%
Bilgisayar ve internet kullanarak ödevlerim hızlı ve kolay bir şekilde hazırlayabiliyorum.	1. Evet	24	80,0
	2. Hayır	6	20,0
	Total	30	100,0

"Bilgisayar ve internet kullanarak ödevlerim hızlı ve kolay bir şekilde hazırlayabiliyorum." İfadesine evet cevabı verenlerin oranı %80, hayır cevabı verenlerin oranı %20'dir.

Tablo 14

Sanal Sınıf Uygulamasında Teknik Problemlerle Karşılaşma Durumuna Göre Dağılım

		n	%
Sanal sınıf uygulamasında teknik problemlerle karşılaşıyorum.	1. Sıklıkla	5	16,7
	2. Bazen	22	73,3
	3. Hiç	3	10,0
	Total	30	100,0

"Sanal sınıf uygulamasında teknik problemlerle karşılaşıyorum." İfadesine sıklıkla cevabı verenlerin oranı %16,7, bazen cevabı verenlerin oranı %73,3, hiç cevabı verenlerin oranı %10'dur.

Tablo 15

´Korona virüs salgını´ olmasaydı yine de Türkçe derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasını ister miydiniz?

		n	%
´Korona virüs salgını´ olmasaydı yine de Türkçe derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasını ister miydiniz?	2. Hayır	17	56,7
	3. Emin değilim	13	43,3
	Total	30	100,0

´Korona virüs salgını´ olmasaydı yine de Türkçe derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasını isteyen bulunmamakta olup bu konuda emin olmayanların oranı %43,3, istemeyenlerin oranı ise %56,7'dir.

Tablo 16

Sizce uzaktan eğitim uygulamaları etkili ve verimli bir öğrenme modeli midir?

		n	%
Sizce uzaktan eğitim uygulamaları etkili ve verimli bir öğrenme modeli midir?	1. Evet	21	70,0
	2. Hayır	9	30,0
	Total	30	100,0

Katılımcıların %70'i uzaktan eğitim uygulamalarının etkili ve verimli bir eğitim modeli olduğunu düşünürken %30'u düşünmemektedir.

Tablo 17
Uzaktan Türkçe Öğrenimi hakkında ne düşünüyorsunuz?

		n	%
Uzaktan Türkçe Öğrenimi hakkında ne düşünüyorsunuz?	1. Uzaktan Türkçe öğrenmenin zor olması	8	26,7
	2. Uzaktan Türkçe öğretiminin gerekli olması	1	3,3
	3. Acil durumlarda kullanılması	20	66,7
	4. Dil becerilerini olumsuz etkilemesi	1	3,3
	Total	30	100,0

Uzaktan Türkçe öğrenimi hakkındaki düşüncelerin dağılımı incelendiğinde zor olduğunu düşünenlerin oranı %26,7, gerekli olduğunu düşünenlerin oranı %3,3, acil durumlarda kullanılması gerektiğini belirtenlerin oranı %66,7, dil becerilerini olumsuz etkilediğini belirtenlerin oranı %3,3'tür.

Tablo 18
Uzaktan Eğitimin sağladığı avantajlardan birinin sürekli tekrar etmeye imkân vermesi olduğunu düşünüyor musunuz?

		n	%
Uzaktan Eğitimin sağladığı avantajlardan birinin sürekli tekrar etmeye imkân vermesi olduğunu düşünüyor musunuz?	1. Evet	19	63,3
	2. Hayır	4	13,3
	3. Emin değilim	7	23,3
	Total	30	100,0

Uzaktan Eğitimin sağladığı avantajlardan birinin sürekli tekrar etmeye imkân vermesi olduğunu düşünenlerin oranı %63,3, emin olmayanların oranı %23,3, düşünmeyenlerin oranı %13,3'tür.

Tablo 19
Sizce uzaktan Türkçe öğreniminin olumsuz yönleri nelerdir?

		n	%
Sizce uzaktan Türkçe öğreniminin olumsuz yönleri nelerdir?	1. İnternet bağlantısı sorunlarının yaşanması	15	50,0
	3. Dersi anlamanın zor olması	14	46,7
	4. Etkileşimi sağlayamaması	1	3,3
	Total	30	100,0

Katılımcılara göre uzaktan Türkçe öğreniminin olumsuz yönleri dağılımı incelendiğinde internet bağlantısı sorunlarının yaşanmasını belirtenlerin oranı %50, dersi anlamanın zor olmasını

belirtenlerin oranı %46,7, etkileşimi sağlayamaması olarak belirtenlerin oranı %3,3'tür.

Tablo 20

Uzaktan eğitim öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağlar

		n	%
Uzaktan eğitim öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağlar	1. Evet	23	76,7
	2. Hayır	7	23,3
	Total	30	100,0

Uzaktan eğitimin öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağladığını belirtenlerin oranı %76,7, bu şekilde düşünmeyenlerin oranı ise %23,3'tür.

Tablo 21

Sizce Uzaktan Türkçe öğreniminin olumlu yönleri nelerdir?

		n	%
Sizce Uzaktan Türkçe öğreniminin olumlu yönleri nelerdir?	1. Rahat bir ortamda ders almayı sağlaması	16	53,3
	2. Erişim kolaylığı tanıması	2	6,7
	3. Zamanı verimli kullanmayı sağlaması	10	33,3
	4. Olumlu yönü yoktur	2	6,7
	Total	30	100,0

Uzaktan eğitimin olumlu yönleri hakkındaki dağılım incelendiğinde rahat bir ortamda ders almayı sağlaması şeklinde belirtenlerin oranı %53,3, erişim kolaylığı sağlaması şeklinde belirtenlerin oranı %6,7, zamanı verimli kullanmayı sağlaması şeklinde belirtenlerin oranı %33,3, olumlu etkisinin olmadığını belirtenlerin oranı %6,7'dir.

Tablo 22

Uzaktan Eğitim yöntemiyle yabancı dil olarak Türkçe öğrenimini eğlenceli ve faydalı buluyor musunuz?

		n	%
Uzaktan Eğitim yöntemiyle yabancı dil olarak Türkçe öğrenimini eğlenceli ve faydalı buluyor musunuz?	1. Evet, eğlenceli ve faydalı	4	13,3
	2. Evet, eğlenceli ama faydalı değil	3	10,0
	3. Eğlenceli değil ama faydalı	20	66,7
	4. Hayır, eğlenceli ve faydalı değil	3	10,0
	Total	30	100,0

Uzaktan Eğitim yöntemiyle yabancı dil olarak Türkçe öğrenimini eğlenceli ve faydalı bulma durumu dağılımı incelendiğinde eğlenceli ve faydalı bulanların oranı %13,3, eğlenceli ama faydalı olmadığını belirtenlerin oranı %10, eğlenceli değil ama faydalı olduğunu belirtenlerin oranı %66,7, eğlenceli ve faydalı olmadığını belirtenlerin oranı %10'dur.

Tablo 23

Sorular Bağlamında Verilen Cevapların Dağılımı.

	1. Kesinlikle Katılmıyorum		2. Katılmıyorum		3. Kararsızım		4. Katılıyorum		5. Kesinlikle Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Konuşma becerisinin gelişimini olumlu etkiler.	6	20,0%	5	16,7%	1	3,3%	18	60,0%	0	0,0%
2. Konuşma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler.	1	3,3%	8	26,7%	18	60,0%	1	3,3%	2	6,7%
3. Yazma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler	2	6,7%	10	33,3%	13	43,3%	4	13,3%	1	3,3%
4. Yazma becerisinin gelişimini olumlu etkiler	1	3,3%	3	10,0%	5	16,7%	20	66,7%	1	3,3%
5. Okuma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler	1	3,3%	8	26,7%	16	53,3%	4	13,3%	1	3,3%
6. Okuma becerisini olumlu etkiler.	2	6,7%	0	0,0%	7	23,3%	20	66,7%	1	3,3%
7. Dinleme becerisinin gelişimini olumsuz etkiler.	3	10,0%	19	63,3%	5	16,7%	0	0,0%	3	10,0%
8. Dinleme becerisinin gelişimini olumlu etkiler.	3	10,0%	1	3,3%	4	13,3%	21	70,0%	1	3,3%
9. Telaffuz gelişimini olumsuz etkiler	2	6,7%	8	26,7%	18	60,0%	2	6,7%	0	0,0%
10. Telaffuz gelişimini olumlu etkiler.	1	3,3%	6	20,0%	7	23,3%	15	50,0%	1	3,3%
11. İmla kurallarının öğrenilmesini olumsuz etkiler.	1	3,3%	5	16,7%	20	66,7%	1	3,3%	3	10,0%
12. İmla kurallarının öğrenilmesini olumlu etkiler	2	6,7%	4	13,3%	12	40,0%	12	40,0%	0	0,0%
13. Dilbilgisi öğrenilmesini olumsuz etkiler.	3	10,0%	19	63,3%	4	13,3%	2	6,7%	2	6,7%
14. Dilbilgisi öğrenilmesini olumlu etkiler.	2	6,7%	2	6,7%	7	23,3%	19	63,3%	0	0,0%
15. Kültür (Ülke bilgisi) aktarımını olumsuz etkiler	3	10,0%	8	26,7%	18	60,0%	1	3,3%	0	0,0%
16. Kültür (Ülke bilgisi) aktarımını olumlu etkiler.	0	0,0%	5	16,7%	14	46,7%	10	33,3%	1	3,3%

"Konuşma becerisinin gelişimini olumlu etkiler." İfadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %20, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %16,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %3,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %60 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

"Konuşma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler." İfadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %26,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %60'tır. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

"Yazma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler" İfadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %33,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %43,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %13,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

"Yazma becerisinin gelişimini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı

verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %10, kararsızım cevabı verenlerin oranı %16,7'dir. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %66,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

"Okuma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %26,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %53,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %13,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

"Okuma becerisini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %0, kararsızım cevabı verenlerin oranı %23,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %66,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

"Dinleme becerisinin gelişimini olumsuz etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %63,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %16,7'dir. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %10'dur.

"Dinleme becerisinin gelişimini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %3,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %13,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %70 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

"Telaffuz gelişimini olumsuz etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %26,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %60'tır. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

"Telaffuz gelişimini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %20, kararsızım cevabı verenlerin oranı %23,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

"İmla kurallarının öğrenilmesini olumsuz etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %16,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %66,7'dir. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %10'dur.

“İmla kurallarının öğrenilmesini olumlu etkiler” ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %13,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %40’dır. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %40 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0’dır.

“Dilbilgisi öğrenilmesini olumsuz etkiler.” ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %63,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %13,3’tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7’dir.

“Dilbilgisi öğrenilmesini olumlu etkiler.” ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %6,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %23,3’tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %63,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0’dır.

“Kültür (Ülke bilgisi) aktarımını olumsuz etkiler.” ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %26,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %60’tır. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0’dır.

“Kültür (Ülke bilgisi) aktarımını olumlu etkiler.” ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %16,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %46,7’dir. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %33,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3’tür.

4. BÖLÜM
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan bu çalışma 2020-2021 bahar ve 2021-2022 güz döneminde Uludağ Üniversitesi (ULU)TÖMER'de yabancı dil olarak uzaktan eğitim yöntemiyle Türkçe öğrenimi gören öğrencilerin Türkçenin öğrenilmesine yönelik değerlendirme amaçlı yapılmıştır. Çalışma kapsamında 7 araştırma sorusunun yanıtlanması ve 7 hipotezin sınanması hedeflenmiştir. Derlenen veriler nitel ve nicel veri analiz yöntemleriyle analiz edilmiştir.

Bu araştırmada nitel ve nicel verilerden elde edilen bulgu ve sonuçlar aşağıdaki gibidir;

Katılımcıların eğitim seviyelerine göre dağılım incelendiğinde hazırlık sınıfı öğrencileri oranı %80, birinci sınıf öğrencileri oranı %13,3, son sınıf öğrencileri oranı %6,7'dir. Türkçe bilgi seviyesine göre dağılım incelendiğinde A1 seviyesinde olanların oranı %3,3, A2 seviyesinde olanların oranı %13,3, B1 seviyesinde olanların oranı %53,3, B2 seviyesinde olanların oranı %23,3 olup C1 seviyesinde olanların oranı %6,7'dir. Yaşa göre dağılım incelendiğinde; 18-20 yaş grubu kişilerin oranı %50, 21-23 yaş grubu kişilerin oranı %7,2, 23+ yaş grubu kişilerin oranı %42,9'dur. Katılımcıların %60'ı kadın, %40'ı ise erkektir. Sahip olunan donanıma göre dağılım incelendiğinde masaüstü bilgisayarı olanların oranı %50, Dizüstü bilgisayarı olanların oranı %16,7, Tablet bilgisayarı olanların oranı %13,3, Akıllı telefonu olanların oranı %16,7'dir. İnternet bağlantı türü dağılımı incelendiğinde ev interneti olanların oranı %80, Mobil interneti olanların oranı %20'dir.

Uzaktan Eğitim ile Türkçe öğrenim sürecinde yararlanılan iletişim araçları dağılımı incelendiğinde; masaüstü bilgisayar %66,7, tablet bilgisayar %13,3, telefon ise %20 oranında yararlanılmıştır. Üniversitede verilen uzaktan eğitim kalitesi yeterlilik düzeyi incelendiğinde yeterli olduğunu belirtenlerin oranı %63,3, yetersiz olduğunu belirtenlerin oranı %36,7'dir. Uzaktan eğitim için evde kullanmış olduğunuz internet altyapısı düzeyi incelendiğinde çok iyi olduğunu belirtenleri oranı %26,7, iyi olduğunu belirtenlerin oranı %63,3, kötü olduğunu belirtenlerin oranı %6,7 olup çok kötü olduğunu belirtenlerin oranı %3,3'tür. Açık ve uzaktan verilen derslerde sınıf ortamındaki kadar etkili olunabileceğine inananların oranı %20, inanmayanların oranı %20, emin olmayanların oranı ise %60'tır.

"Bilgisayar ve internet kullanarak ödevlerim hızlı ve kolay bir şekilde hazırlayabiliyorum." İfadesine evet cevabı verenlerin oranı %80, hayır cevabı verenlerin oranı %20'dir. "Sanal sınıf uygulamasında teknik problemlerle karşılaşıyorum." İfadesine sıklıkla cevabı verenlerin oranı

%16,7, bazen cevabı verenlerin oranı %73,3, hiç cevabı verenlerin oranı %10'dur. H3: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecinde başvurulan uzaktan eğitim uygulamalarının öğretici ve öğrenci tarafında teknik, eğitsel ve lojistik dezavantajları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri olduğu ortaya çıkacaktır. Hipotezi kabul edilmiştir.

´Korona virüs salgını´ olmasaydı yine de Türkçe derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasını isteyen bulunmamakta olup bu konuda emin olmayanların oranı %43,3, istemeyenlerin oranı ise %56,7'dir."Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi'' adlı makalelerinde, ülkelerin ve yüksek öğretim kurumlarının eğitimin sekteye uğramaması için zorunluluk doğurmuş uzaktan eğitim uygulamasının değerlendirilmesi incelenmiştir. durum tespiti gerçekleştirerek online eğitimin yüz yüze eğitime göre pandemiden sonra da ana akın eğitim şekline dönüşmesi konusu incelenmektedir. Söz konusu araştırmanın neticesinde, yakın zamanda uzaktan eğitimin, atıl (ikincil) bir seçenek ya da yüz yüze eğitimde destek işlevi olmaktan ziyade, eğitimin asli yöntemi olması konusunda öngörülere rastlanılmıştır. Covid 19 pandemisi nedeniyle hızla uyum sağlanan uzaktan eğitim tecrübesinden çıkarılan dersler, bütün dünyada söz konusu metodun geliştirilmesi hususunda işe yarayacak, yakın zamanda uzaktan eğitim, yeni teknolojik gelişmeler ve sistemlerin de yardımıyla işlevselliği artış göstererek ana eğitim yapısı şekline dönüşeceği ifade edilmiştir (Yamamoto & Altun, 2020,s. 2). H1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzaktan eğitim uygulamalarından yaygın olarak yararlanılmaktadır. Hipotezi red edilmiştir.

Katılımcıların %70'i uzaktan eğitim uygulamalarının etkili ve verimli bir eğitim modeli olduğunu düşünürken %30'u düşünmemektedir. Uzaktan eğitim uzun yıllardır Türkiye'de var olmasına rağman, aktif olarak pandemi döneminde hayatımıza girmiştir. Bu nedenle tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'nin de bu süreçte eksikleri bulunmaktadır.Uzaktan Türkçe öğrenimi hakkındaki düşüncelerin dağılımı incelendiğinde ise; zor olduğunu düşünenlerin oranı %26,7, gerekli olduğunu düşünenlerin oranı %3,3, acil durumlarda kullanılması gerektiğini belirtenlerin oranı %66,7, dil becerilerini olumsuz etkilediğini belirtenlerin oranı %3,3'tür. H2: Uzaktan eğitim uygulamaları yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecine olumlu katkı sağlamaktadır. Hipotezi kabul edilmiştir.

Uzaktan Eğitimin sağladığı avantajlardan birinin sürekli tekrar etmeye imkân vermesi olduğunu düşünenlerin oranı %63,3, emin olmayanların oranı %23,3, düşünmeyenlerin oranı %13,3'tür. Derslerin online olmasının yanı sıra, dersler video kayıt sistemi üzerinden kaydedilerek

tekrar tekrar izlenme olanağı sunulmaktadır.bu bağlamda değerlendirildiğinde öğrenci dersi tekrar etme imkanı bulmaktadır. Diğer taraftan dersler online olmadığı süreçte, yani video üzerinden izlendiğinde öğrencinin hocaya soru sorma imkanı tamamen ortadan kalmış olmaktadır. H4: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumlu katkı sağladığı ortaya çıkacaktır.hipotezi kabul edilmiştir.

Katılımcılara göre uzaktan Türkçe öğreniminin olumsuz yönleri dağılımı incelendiğinde internet bağlantısı sorunlarının yaşanmasını belirtenlerin oranı %50, dersi anlamanın zor olmasını belirtenlerin oranı %46,7, etkileşimi sağlayamaması olarak belirtenlerin oranı %3,3'tür. Süreç pandemi döenmi olarak ele alındığından, herkesin evde olması, evden çalışması/eğitim almasına bağlı olarak internet hatlarında yoğunluk oluşmuş, sorunlar yaşanmıştır. Ayrıca daha önceden de belirttiğimiz üzere video kayıt üzerinden dinlene derslerde öğrencilerin hocayla iletişim kurarak, soru sorma olanakları ortadan kalkmaktadır. Bu durum ise öğrenciler açısından dezavantaj oluşturmaktadır. H5: Uzaktan eğitim yöntemiyle öğrenim uygulamalarının Türkçe dil yetilerinin gelişimine olumsuz katkıları, sınırlılıkları veya zayıf yönleri yetilere göre farklılık göstermektedir. Hipotezi kabul edilmiştir.

Uzaktan eğitimin öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağladığını belirtenlerin oranı %76,7, bu şekilde düşünmeyenlerin oranı ise %23,3'tür. Uzaktan eğitimin olumlu yönleri hakkındaki dağılım incelendiğinde rahat bir ortamda ders almayı sağlaması şeklinde belirtenlerin oranı %53,3, erişim kolaylığı sağlaması şeklinde belirtenlerin oranı %6,7, zamanı verimli kullanmayı sağlaması şeklinde belirtenlerin oranı %33,3, olumlu etkisinin olmadığını belirtenlerin oranı %6,7'dir. Dil öğrenimi, hangi dil olursa olsun özen gerektiren, zaman ayrılarak yapılması hereken bir eylemdir. H6: Öğrencilerin uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu varsayılmaktadır. Hipotezi kabul edilmiştir.

Uzaktan Eğitim yöntemiyle yabancı dil olarak Türkçe öğrenimini eğlenceli ve faydalı bulma durumu dağılımı incelendiğinde eğlenceli ve faydalı bulanların oranı %13,3, eğlenceli ama faydalı olmadığını belirtenlerin oranı %10, eğlenceli değil ama faydalı olduğunu belirtenlerin oranı %66,7, eğlenceli ve faydalı olmadığını belirtenlerin oranı %10'dur.

"Konuşma becerisinin gelişimini olumlu etkiler." İfadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %20, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %16,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %3,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %60 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır. "Konuşma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler." İfadesine kesinlikle

katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %26,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %60'tır. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır. Gün (2015) tarafından yapılan çalışmada Web 2.0 Sesli ve Görüntülü Görüşme Uygulamalarının (Skype) Konuşma Becerisine Etkisi incelenmiştir. Türkçe eğitiminde Spkype programının öğrenenlerin konuşma becerilerini geliştirme hususunda olumlu bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

"Yazma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler" İfadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %33,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %43,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %13,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür. "Yazma becerisinin gelişimini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %10, kararsızım cevabı verenlerin oranı %16,7'dir. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %66,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

"Okuma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %26,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %53,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %13,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür. "Okuma becerisini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %0, kararsızım cevabı verenlerin oranı %23,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %66,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

"Dinleme becerisinin gelişimini olumsuz etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %63,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %16,7'dir. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %10'dur. "Dinleme becerisinin gelişimini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %3,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %13,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %70 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

"Telaffuz gelişimini olumsuz etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %26,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %60'tır. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır. "Telaffuz gelişimini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin

oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %20, kararsızım cevabı verenlerin oranı %23,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

"İmla kurallarının öğrenilmesini olumsuz etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %16,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %66,7'dir. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %10'dur. "İmla kurallarının öğrenilmesini olumlu etkiler" ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %13,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %40'dır. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %40 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

"Dilbilgisi öğrenilmesini olumsuz etkiler." ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %63,3, kararsızım cevabı verenlerin oranı %13,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7'dir."Dilbilgisi öğrenilmesini olumlu etkiler." ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %6,7, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %6,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %23,3'tür. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %63,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır.

"Kültür (Ülke bilgisi) aktarımını olumsuz etkiler." ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %10, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %26,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %60'dır. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %0'dır. "Kültür (Ülke bilgisi) aktarımını olumlu etkiler." ifadesine kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %0, katılmıyorum cevabı verenleri oranı %16,7, kararsızım cevabı verenlerin oranı %46,7'dir. Katılıyorum cevabı verenlerin oranı %33,3 olup kesinlikle katılıyorum cevabı verenlerin oranı %3,3'tür.

Öneriler

- Uzaktan eğitim, örgün eğitim, açık öğretim ve ikinci öğretim eğitimleri karşılaştırmalı olarak incelenerek öğrencilerin beklenti ve memnuniyetleri belirlenebilir.
- Uzaktan eğitimde online ders ve kayıttan dersin öğrencilerin öğrenme düzeyleri üzerindeki etkisi değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

Adıyaman, Z. (2020). Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4,* 420-425. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/115816'dan alınmıştır.

Al, U. & Madran, O. (2004). Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemleri: Sahip Olması Gereken Özellikler ve Standartlar. *Bilgi Dünyası Dergisi 5*(2), 259-271. https://doi.org/10.15612/BD.2004.491

Almanthari, A., Maulina, S., & Bruce, S. (2020). *Secondary School Mathematics Teachers' Views on E-Learning Implementation Barriers during the COVID-19 Pandemic: The Case of Indonesia.* Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 16(7).

Alyılmaz, S. (2010). Türkiye Türkçesinde Bulunma Hâli Kategorisi. Journal of Dil Arastirmalari, (7). Güz 2010, 107-123ss.

Anadolu Üniversitesi (2020). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Hakkında. https://www.anadolu.edu.tr/universitemiz/kurumsal/hakkinda'dan alınmıştır.

Anderson, B. & Simpson, M. (2012). History and Heritage in Distance Education, *16*, (2), 1-10. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1080085.pdf'ten alınmıştır.

Arat, T. & Bakan, Ö. (2011). Uzaktan Eğitim ve Uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 14*(1-2), 363-374. https://dergipark.org.tr/tr/pub/selcuksbmyd/issue/11302/135148'den alınmıştır.

Ataman, A., Çalık, T., Akyol, H., Özmen, R., Çakmak, M., Koşar, E., & Temur, T. (2001). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1–8.* Nobel Yayınları.

Balcı, M. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel kavramlar. H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin, & D. Melanlıoğlu (Editörler) *Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı.* Kesit Yayınları.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 85-124. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/403827'den alınmıştır.

Brush, T., Glazewski, K. D., & Hew, K. F. (2008). Development of an instrument to measure Preservice Teachers' Technology Skills, Technology Beliefs, and Technology Barriers. *Computers in the Schools*, 25(1-2), 112-125.

Buck, G.H. (2006). The First Wave: The Beginnings of Radio in Canadian Distance Education. *Journal of Distance Education, 21*(1), 75-88. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ807814.pdf'ten alınmıştır.

Ceyhan, E., & Yiğit, B. (2003). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık. Chalmers, AF (1994). What is this thing called Science, 123-142.

Ceyhan, E., & Yiğit, B. (2003). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Anı Yayıncılık.

Çakır, H. (2003). Web Destekli Eğitimin Cobol Programlama Dili Dersindeki Öğrenci Başarısına Etkisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(44), 44-55. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/296522'den alınmıştır.

Çepni, S. (2018). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş.* Celepler.

Demiray, U. & İşman, A. (2014). History of Distance Education. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1,* 88-108. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/115681'den alınmıştır.

Demircan, Ö. (2005). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri, Dil Bilimleri Öğrenme ve Öğretme Yolları ve Yabancı Dil Öğretiminde Uygulanan Yaklaşımlar ve Yöntemler. Der Yayınları.

Demirel, Ö. (1999).*Yabancı Dil Öğretimi*, M.E.B. Yayınları.

Demirel, Ö. (2007). Yabancı Dil Öğretimi. (3. Baskı) Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2010). Eğitim Sözlüğü (Genişletilmiş 4. Baskı). Pegem A. Yayınları.

Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde Program Geliştirme, Kuramdan Uygulamaya.* (19. Baskı) Pegem A. Yayınları.

Demirel, Ö. (Ed.). (2008). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Öğreti.

Dörnyei, Z. (2007). *Research Methods in Applied Linguistics: Quantitative, Qualitative and Mixed Method methodologies.* Oxford University Press.

Durmuş, M. (2013). Türkçenin Yabancılara Öğretimi: Sorunlar, Çözüm Önerileri ve Yabancılara Türkçe Öğretiminin Geleceğiyle İlgili Görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11,* 207-228. https://doi.org/10.14520/adyusbd.488

Düşünceli, F. (2020). *Covid-19 Sürecinde Mardin Artuklu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sistemi, Eğitim-Öğretim ile Araştırma Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi, Mardin Artuklu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sistemi, Eğitim-Öğretim ile Araştırma Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi Raporu*. www.artuklu.edu.tr/upload/posterler/covid/covid_19_mau.pdf'ten alınmıştır.

Fidan, M. (2016). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları ve Epistemolojik İnançları [Distance Education Students' Attitudes Towards Distance Education and Their Epistemological Beliefs.] *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(3), 536-550. https://doi.org/10.16986/HUJE.2016016666

Foss, K. (2020). Remote learning isn't new: Radio instruction in the 1937 polio epidemic. https://theconversation.com/remote-learning-isnt-new-radio-instruction-in-the-1937-polio-epidemic-143797'den alınmıştır.

Gilmore, A. (2012). *Materials Evaluation And Design İn Language Teaching-Ian Mcgrath, Materials Evaluation And Design For Language Teaching*. Edinburgh: Edinburgh University Press (2002). Pp. ix+ 310. ISBN 0-7486-1330-7 (paperback).-Brian Tomlinson (ed.), Developing materials for language teaching. London: Continuum Press (2003). Pp. x+ 534. ISBN 0-8264-5917-X (paperback).-Nigel Harwood (ed.), English language teaching materials: Theory and practice. Cambridge: Cambridge University Press (2010). Pp. xi+ 436. ISBN 978-0-521 .... Language Teaching, 45(2), 250-262.

Göçer, A.(2013). Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretimi. Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı İçinde Bulunan Makale. Grafiker Yayınları.

Güçlü, N. (2001). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Nobel Yayın Dağıtım.

Gün, S. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Web 2.0 Sesli Ve Görüntülü Görüşme Uygulamalarının (Skype) Konuşma Becerisine Etkisi*. (Tez No 395891 [Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü] YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Güneş, F. (2002). *Türkçe Öğretimi* (1. Baskı). Pegem A. Yayınları.

Gürer, M., Tekinarslan, E., & Yavuzalp, N. (2016). Opinions of Instructors Who Give Lectures Online About Distance Education. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 47-78.

Güzel, A. & Barın, E. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Akçağ Yayınları.

Hart, R. S. (1995). The Illinois PLATO foreign languages project. *CALICO Journal, 12(4)*, 15-37. http://www.jstor.org/stable/24147585'ten alınmıştır.

Holmberg, B. (1995). The Evolution of the Character and Practice of Distance Education. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning, 10*(2) 47-53. https://doi.org/10.1080/0268051950100207

Hudson, T. (2001). *Language Test Development: Expanding the Language Proficiency*. Second Language Teaching & Cur, HI.

Ilgaz, H. & Aşkar, P. (2009). Çevrimiçi Uzaktan Eğitim Ortamında Topluluk Hissi Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT), 1(1).* 27-35. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/201292'den alınmıştır.

İşman, A. (1998). *Uzaktan Eğitim*. Değişim.

Karahan, E., Otruş O.K., & Bayhan, M. (2014). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi. https://silo.tips/downloadFile/uzaktan-etmn-tarhsel-gelm'den alınmıştır.

Karakaya, Ş. (2012). Investigation of Hybrid and Different Cross-Section Composite Disc Springs Using Finite Element Method. *Transactions of the Canadian Society for Mechanical Engineering*, 36(4), 399-412.

Kaya, Z., & Önder, H. H. (2002). İnternet yoluyla öğretimde ergonomi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, *1*(1), 48-54.

Kenworthy, B. (1991). Old Technology, New Solutions: The Potential of Educational Radio for Development in Mongolia. *Ed Journal*, *9*(1), 11-26.

Kılıç, A. & Seven, S. (2011). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi.* Pegem A. Yayınları.

Kılıç, A., & Seven, S. (2002). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Pegem A Yayıncılık.

Kışla, T. (2005). *Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları* (Tez No: 162473) [Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kör, H., Çataloğlu, E. & Erbay, H. (2013). Uzaktan ve Örgün Eğitimin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisinin Araştırılması, Investigation of the Effects of Distance Education and Formal Education Into Student Success. *Gaziantep University Journal of Social Sciences Technology, 12*(2*, Special Issue),* 267-279. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/223274'ten alınmıştır.

Kurnaz, E. & Serçemeli, M. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi:* 2687-2641.*3*, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1163428'den alınmıştır.

Küçükahmet, L. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Nobel Yayın Dağıtım.

Küçükahmet, L. (Ed.). (2003). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. Nobel Yayın Dağıtım.

Limasollu Naci (2020). Tarihçemiz ve Hakkımızda. https://www.limasollunaci.com/tarihcemiz-ve-hakkimizda'dan alınmıştır

McGrath, I. (2004). *Materials Evaluation And Design For Language Teaching*. ELT Journal, *58*(4), 394-396.

Melanlıoğlu, D. (2018). Kültürler Arası İletişim Odaklı Yaklaşım. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* içinde (s. 131-136). Ankara: Grafiker Yayınları.

Mercan, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim İle İlgili Görüşleri Ve Hazır Bulunuşlukları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Örneği, *İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Anabilim Dalı Dergisi.*

Odabaşı, A. (2000). *Televizyon ve Siyasal Propoganda* (Tez no: 97192) [Doctoral dissertation, Marmara Universitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Oliveira, M., Penedo, A., & Pereira, V. (2018). Distance education: advantages and disadvantages of the point of view of education and society. *Dialogia, 29,* 139-152. https://doi.org/10.5585/dialogia.N29.7661

Ozan, Ö. & Göçmenler, H. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Uzaktan Farklılaştırılmış Öğretimi Projesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31(Özel Sayı)* 129-134. https://doi.org/10.19171/uefad.430162

Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, *5*, 376-394. https://dergipark.org.tr/en/pub/inesj/issue/40015/475774'ten alınmıştır.

Özmen, Z. (2010). Bir Lisansüstü Öğrencisinin Telekonferans ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları Dersindeki Deneyimleri, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 2,* 217-232. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/201304'ten alınmıştır.

Parlakpınar, A. G. M. (2014). *Yunus Emre Enstitüsü'nün Türkoloji Alanındaki Faaliy*etleri. 3 rd International Conference On Language And Literature "Turkish in Europa" Tirana/Albania, *Proceedings Book,* 274.

Pilancı, H. & Çalışkan, H. (2015). Uzaktan Türkçe Öğretim Programı (TSP): Hazırlık, Uygulama, Sorunlar ve Çözümler. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 10*(11), 1277-1296. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8583

Seaman, J. (2009). *Online Learning as a Strategic Asset. Volume II: The Paradox of Faculty Voices--Views and Experiences with Online Learning. Results of a National Faculty Survey, Part of the Online Education Benchmarking Study Conducted by the APLU-Sloan National Commission on Online Learning*. Association of Public and Land-Grant Universities.

Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya*. Gazi Kitabevi.

Songün, R. (1997). *Yabancı Dil Öğretimi, Meslekte Yeni Öğretmenlere Öneriler*. RS Yayınları.

Tartavulea, C. V., Albu, C. N., Albu, N., Dieaconescu, R. I., & Petre, S. (2020). *Online Teaching Practices and the Effectiveness of the Educational Process in the Wake of the COVID-19 Pandemic*. Amfiteatru Economic, 22(55), 920-936.

TELC (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi*. Cambridge University Press.

Trim, J., North, B., Coste, D., & Sheils, J. (2001). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages'ten alınmıştır.

Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. Nobel.

Wolsey Hall (2020). The Wolsey Hall Story. https://wolseyhalloxford.org.uk/about-us'dan alınmıştır.

Yalın, H. İ. (2006). *Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Geliştirme*. Nobel Yayın Dağıtım.

Yamamoto, G. T., & Altun, D. (2020). The Coronavirus and the rising of online education. *Journal of University Research*, *3*(1), 25-34. https://doi.org/10.32329/uad.711110

Yaylı, D. ve Bayyurt, Y. (2009). *Yabancılara Türkçe Öğretimi*. (1. Baskı). Anı Yayıncılık.

Yaylı, D. ve Bayyurt, Y. (2014). *Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler.* (3. Baskı). Anı Yayınları.

Yurdakul, İ. K. (2011). Öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitim yeterliklerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımları açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *40*(40), 397-408.

Zırhlıoğlu, Ç. (2006). *Türkiye Genelinde ve Bölgeler Arasında Bilgisayar Kullanımı ve Uzaktan Eğitim İle İlgili İstatistiksel Analiz* (Tez No: 185196) [Doctoral dissertation, Marmara Universitesi) YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Zimmerman, B. J.(1995). *Self-Efficacy and Educational Development. in a. Bandura* (Ed). Self Efficacy in Changing Societies. New York, Cambridge University Press.

Zorbaz, Z. K. (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihi Seyri. Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı İçinde Bulunan Makale*.Grafiker Yayınları.

EKLER

EK – 1 ANKET FORMU

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirleme Anketi

Değerli Öğrencilerimiz,

Bu anket Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülmekte olan "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenimi Süreçlerinde Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi" isimli tez çalışmasına temel oluşturmak üzere hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar sadece bu araştırmada kullanılacak olup, bunun dışında hiçbir kişi, kurum veya bir araştırma grubu ile paylaşılmayacaktır. Anketin amacına ulaşabilmesi için her soruyu doğru cevaplamanız ve sadece her soru için yalnızca bir şıkkı işaretlemeniz önemlidir. Projeye verdiğinizi katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

		Anket No:
A. Genel Bilgiler (Her soruda ilgili kutucuğu şeklinde işaretleyiniz)		
1.	Fakülteniz (Yazınız): …… Bölümünüz (Yazınız): ……..	
2.	Eğitim seviyeniz nedir? ☐ Hazırlık sınıfı ☐ 1. Sınıf ☐ 2. Sınıf ☐ 3. Sınıf ☐ 4. Sınıf ☐ Son Sınıf	
3.	Türkçe seviyeniz nedir? ☐ A1 ☐ A2 ☐ B1 ☐ B2 ☐ C1	
4.	Yaşınız? ..... 3. Uyruğunuz? ……..	3. Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek
B. Uzaktan Eğitim Uygulamaların kullanımına İlişkin Bilgiler ve Görüşler		
5.	Sahip olduğunuz donanım ☐ Masaüstü Bilgisayar ☐ Dizüstü Bilgisayar ☐ Tablet Bilgisayar ☐ Akıllı Telefon ☐ Diğer: ……	
6.	Ne tür İnternet bağlantınız var ? ☐ Ev interneti ☐ Mobil internet ☐ İnternet bağlantım yok	
7.	*Uzaktan Eğitim ile Türkçe öğrenim sürecinizde aşağıdaki iletişim araçlarından hangisinden yararlandınız?* ☐ Radyo ☐ Masaüstü bilgisayar ☐ Tablet bilgisayar ☐ Televizyon ☐ Telefon ☐ Diğer…….	
8.	Salgın döneminde Türkçe dersleriniz ve sınavlarınız nasıl sürdürüldü? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz) ☐ Yüz yüze ☐ Video konferans ☐ Öğretim Yönetim Sistemi (UKEY, Classroom, Teams vd.) ☐ E-Posta ☐ WhatsApp benzeri Uygulamalar ☐ Diğer: ……..	

9.	*Üniversitenizde verilen uzaktan eğitim kalitesini genel olarak nasıl değerlendirirsiniz?* ☐ Yeterli ☐ Yetersiz
10.	*Uzaktan eğitim için evde kullanmış olduğunuz internet altyapısı hangi düzeydedir?* ☐Çok İyi ☐ İyi ☐ Kötü ☐ Çok kötü
10.	*Açık ve uzaktan verilen derslerde sınıf ortamındaki kadar etkili öğrenebileceğime inanıyorum.* ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Emin değilim
11.	*Bilgisayar ve internet kullanarak ödevlerim hızlı ve kolay bir şekilde hazırlayabiliyorum.* ☐ Evet ☐ Hayır
12.	*Sanal sınıf uygulamasında teknik problemlerle karşılaşıyorum*. ☐ Sıklıkla ☐ Bazen ☐ Hiç
C. Derslerde Uzaktan Eğitim Uygulamaların Kullanımına İlişkin Bilgiler/Görüşler	
13.	*'Korona virüs salgını' olmasaydı yine de Türkçe derslerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yapılmasını ister miydiniz?* ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Emin değilim
14.	*Sizce uzaktan eğitim uygulamaları etkili ve verimli bir öğrenme modeli midir?* ☐ Evet ☐ Hayır
15.	*Uzaktan Türkçe Öğrenimi hakkında ne düşünüyorsunuz?* ☐ Uzaktan Türkçe öğrenmenin zor olması ☐ Uzaktan Türkçe öğretiminin gerekli olması ☐Acil durumlarda kullanılması ☐ Dil becerilerini olumsuz etkilemesi ☐ Diğer (Yazınız):……..……
16.	*Uzaktan Eğitimin sağladığı avantajlardan birinin sürekli tekrar etmeye imkân vermesi olduğunu düşünüyor musunuz?* ☐ Evet ☐ Hayır
17.	*Sizce uzaktan Türkçe öğreniminin olumsuz yönleri nelerdir?* ☐ İnternet bağlantısı sorunlarının yaşanması ☐ Etkili bir ödev kontrolüne imkân tanımaması ☐ Dersi anlamanın zor olması ☐ Etkileşimi sağlayamaması ☐ Diğer (Yazınız):…… ……..…..
18.	*Uzaktan eğitim öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağlar.* ☐ Evet ☐ Hayır
19.	*Sizce Uzaktan Türkçe öğreniminin olumlu yönleri nelerdir?* ☐ Rahat bir ortamda ders almayı sağlaması ☐ Erişim kolaylığı tanıması ☐ Zamanı verimli kullanmayı sağlaması ☐Olumlu yönü yoktur ☐ Diğer (Yazınız):…… ……
20.	*Uzaktan Eğitim yöntemiyle yabancı dil olarak Türkçe öğrenimini eğlenceli ve faydalı buluyor musunuz?* ☐ Evet, eğlenceli ve faydalı ☐ Evet, eğlenceli ama faydalı değil ☐ Eğlenceli değil ama faydalı ☐ Hayır, eğlenceli ve faydalı değil

D. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenimi/Öğretiminde Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Dil Yetilerinin Gelişimine Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirleme Anketi

Derste Uzaktan Eğitim Kullanımını Dil Yetileri Açısından Değerlendirilmesi						
İlgili sütundaki alanı 'X' ile işaretleyiniz. *Uzatan Eğitim uygulamalarının dil yetilerinin gelişimine etkisi*		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Konuşma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Konuşma becerisinin gelişimini olumlu etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Yazma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Yazma becerisinin gelişimini olumlu etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Okuma becerisinin gelişimini olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
6	Okuma becerisini olumlu etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
7	Dinleme becerisinin gelişimini olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
8	Dinleme becerisinin gelişimini olumlu etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
9	Telaffuz gelişimini olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
9	Telaffuz gelişimini olumlu etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
10	İmla kurallarının öğrenilmesini olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
11	İmla kurallarının öğrenilmesini olumlu etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
12	Dilbilgisi öğrenilmesini olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
13	Dilbilgisi öğrenilmesini olumlu etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
14	Kültür (Ülke bilgisi) aktarımını olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
15	Kültür (Ülke bilgisi) aktarımını olumlu etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐

Ankete katıldığınız için teşekkür ederiz!